

Primorski dnevnik

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 60 lir

TRST, nedelja, 8. oktobra 1967

Leto XXIII. - Št. 238 (6822)

Odločno nasprotujemo novim razlastitvam

V četrtek je bila objavljena vest, da je bil predsednik ustanove industrijskega pristanišča dr. Franzil v spremstvu demokristjanskega poslanca Belcija na ministrstvu za industrijo in trgovino, kjer je zahteval čim prejšnjo predložitev in odobritev zakonskega načrta za razširitev področja industrijskega pristanišča v Trstu. Novi zakon naj bi omogočil, da se industrijsko pristanišče razširi za nadaljnje 3 milijone kv. metrov površine. Ustanova industrijskega pristanišča je že svoj čas vložila na ministrstvu načrt o razširitvi industrijskega področja, ki se nanaša na štiri ločena področja. Prvo področje obsega površino 1.600.000 kv. metrov v dolinski občini; drugo področje 700.000 kv. metrov v miljski občini; tretje 300.000 kv. metrov v tržaški občini in četrto 400.000 kv. metrov na Dolgi kroni, ki je delno v dolinski in delno v miljski občini.

Ce izvajamo 700.000 kv. m v miljski občini in 300.000 kv. metrov v tržaški občini ter del področja na Dolgi kroni, ki spada pod miljsko občino, ostane še vedno dejstvo, da bodo v slovenski dolinski občini spet razlastili skoraj dva milijona kv. metrov zemlje. Poleg tega je treba pripomniti, da se razlastitev v miljski občini nanaša predvsem na Osapsko dolino, se pravi, na zemljo, ki je last slovenskih ljudi. Ne bomo pretiravali, če rečemo, da bodo nove razlastitve odvzele Slovincem, zasebnega ali jurskega zemljišča, najmanj 2,5 milijona kv. m zemlje.

Ta nova razlastitvena pobuda ustanove industrijskega pristanišča se sklicuje najprej na potrebo za gradnjo tovarne «Grandi Motori Trieste». To tovarno, kot je bilo do nedavnega zagotovljeno, bi morali graditi pri Orehu, na zemljišču, ki je že last industrijskega pristanišča. Nedavno pa so ugotovili, tako pravijo tehničari, da bi bilo boljše, če bi se razlastili zemljišča pri Orehu, da je na tem področju nemogoče graditi «Grandi Motori Trieste» zaradi neugodnih talnih razmer, ki naj bi zahtevale znatno večje stroške za temelje in ki naj bi znašali do 10 milijard lir. Zato, pravijo odgovorni krogi, je treba «Grandi Motori Trieste» zgraditi v dolinski občini.

Sprito tega ne moremo mi ugotoviti, da so pristojni organi od ministra za delo do raznih političnih strank do sedaj stalno zatrjevali, da bodo to veliko podjetje zgradili pri Orehu. Zato menimo, da višji gradbeni stroški tako velikega objekta, v katerega naj bi vložili 42 milijard lir, ne morejo biti nepremostljiva ovira za njegovo gradnjo pri Orehu. Go spodburja velika IRI in Fiat, ki sta oba podjetja nekaj milijard lir več izdatkov za gradbeno dela, kot pa slovenski kmetje, ki jim bodo za gradnjo tovarne v dolinski občini razlastili plodno zemljo in jim postavili tovarniške dimnike do Boljuna.

Toda tovarna «Grandi Motori Trieste» potrebuje za gradnjo svojih obratov skupno 70 hektarov površine, se pravi 700.000 kv. m. Industrijsko pristanišče pa bo po zakonu razlastiti ne samo teh 700.000 kv. m za tovarno Grandi Motori marveč okrog 2.500.000 kv. m slovenske zemlje.

Razlastitve za industrijsko pristanišče so slovenskega človeka v tržaški in dolinski občini doslej že hudo prizadele. Do sedaj je industrijsko pristanišče razlastilo zemljo, samo da je širilo svoje območje, ne glede na neposredne resnične potrebe za gradnjo industrijskih obratov. Tega so se končno zavedale tudi nekatere italijanske stranke, kot na primer krščanska demokracija, ki je januarja letos podpisala sporazum o sestavi občinskega in pokrajinskega odbora leve sredine v Trstu, skupno s PSU in Slovensko skupnostjo, v katerem so tudi obveznosti, da bodo nadaljevali z dosedanjim obsegom in načinom raz-

lašanja, zlasti v dolinski občini.

«Novi list» je 2. februarja letos objavil članek o tem sporazumu, v katerem pravi sledeče: «V splošnem delu sporazuma so stranke leve sredine sprejele nekaj važnih točk glede zaštite slovenske zemlje in zadevam gospodarskih koristi. Razlaševanje je krivično tudi zato, ker je prizadelo male posestnike, ki so jim vsiljevali zelo nizke cene. Sporazum zato določa, da se bo moral EPIT (ustanova za industrijsko pristanišče) v bodoče pogajati z lastniki za pravično odkupno ceno in se bo lahko poslužil razlastitve le v izrednih primerih za izredno produktivne namene» (podčrtali mi).

V sporazumu je dalje rečeno, da bo morala biti morebitna razširitev EPIT v skladu z medobčinskimi regulacijskim načrtom. O razširitvi bodo torej odločale prizadete občine, v našem primeru dolinska, tržaška in miljska občina, ki bodo lahko industrializirajo in z njo povezano razlastitve sprejele ali odklonile, in ne EPIT ali kdo drug samovoljno.

Delegacije strank so tudi izrazile mnenje, da EPIT ne bi smel razlastiti zemljišča za gradnjo na ali naseti (podčrtali mi).

Ker zakonodaja, ki ureja EPIT, po mnenju Slovence skupnosti ne odgovarja sedanjim razmeram in je za Slovence krivična, je bila v smislu sporazuma ustanovljena komisija z nalogo, da celotno vprašanje prouči in do 31. marca t.l. predloži svoje zaključke.

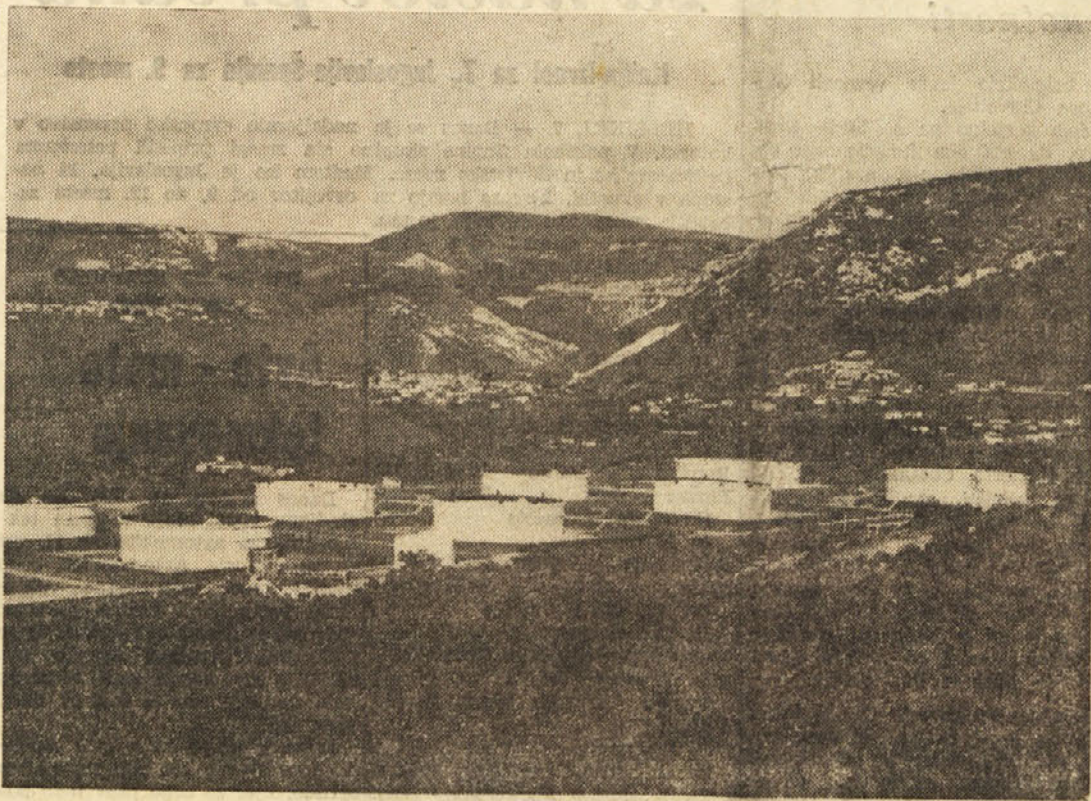
Sporazum tudi predvideva, da se bodo stranke leve sredine zavzele za pripravo in izdajo novega boljšega zakona o razlaševanju.

Napoved novih razlastitev v dolinski in miljski občini je v polnem nasprotju z zgoraj omenjenim sporazumom. Če hočemo biti točni in verjeti celo, da tovarne Grandi Motori ni mogoče graditi pri Orehu, potem se lahko vprašujemo: za kakšno ustanovo za industrijsko pristanišče hoče sedaj razlastiti 3 milijone kv. m površine in ne tistih 700.000, ki jih potrebuje za novo podjetje IRI-Fiat?

Ali ni zahteva po novih površinah v dolinski občini za «Grandi Motori» le izgovor in priložnost, da lahko razlastijo še vsa ostala primerna področja zemljišč v dolinski in miljski občini? Vsakdo, ki bo trezro proučil te naše trditve, bo lahko sklepal, da napovedana razširitev področja industrijskega pristanišča in nove razlastitve, ki temu sledijo, spadajo v širši okvir dolgoletne politike spreminjanja etnične zgradbe slovenskih občin.

To nam potrjujejo glasovi, ki se že sedaj širijo v italijanskih političnih krogih, da bo treba v dolinski občini, na razlaševnem zemljišču, potem ko bo zgrajena tovarna «Grandi Motori», sezidati tudi naselje za najmanj 1200-1400 delavcev, uradnikov in tehnikov iz Turina. Genove in drugih italijanskih mest, ki jih bodo zaposlili v tej novi veliki tovarni, češ da bo do leta 1970, ko bi morala tovarna začeti obratovati, v Trstu na razpolago samo še kakih 600 delavcev iz Tovarne strojev, ki jih bodo lahko zaposlili v rovi tovarni. Če k temu dodamo še razne druge terciarne dejavnosti, ki se nujno razvijajo okrog takega obrata, potem ne bomo pretiravali, če rečemo da se bo okrog Boljuna in Doline v bližnji prihodnosti po zgraditvi «Grandi Motori» naselilo najmanj od 3000 do 5000 ljudi, ki bodo prišli od zunaj, se pravi v ogromni večini italijanske narodnosti. S tem bo slovenska dolinska občina popolnoma spremenila svoj etnični značaj.

Sprito vsega tega lahko pravimo samo en zaključek: vsakdo, ki mu je pri srcu obstanek naše narodne skupnosti v dolinski občini in v daljši perspektivi na Tržaškem sploh, mora odločno zavrniti napovedane razlastitve.

Ravnina proti Boljuncu, kjer so napovedali nove razlastitve. Spredaj rezervoarji naftovoda, v ozadju Boljunec, na levi pa hrib Koromačnik (Sv. Rok).

IZJAVE GLAVNEGA TAJNIKA OZN O VIETNAMU

U Tant še vedno navezuje stike da bi dosegel mirovna pogajanja

Novo bombardiranje blizu kitajske meje - Devet ameriških letal sestreljenih nad Severnim Vietnamom

NEW YORK, 7. — Glavni tajnik OZN U Tant je danes ponovno izjavil, da je prepričan, da bi Severni Vietnam govoril o miru, če bi ZDA prekinile bombardiranje Severnega Vietnama.

Dodal pa je, da se ne strinja z indijskim ministrom za obrambo Singom, ki je večkrat izjavil, da bi prekinitev bombardiranja pripeljala do ustavitve vseh sovražnosti.

Pred nekaj tedni je U Tant izjavil, da je opustil vse napore, ker ZDA niso upoštevale glavnega problema, t. j. prekinitev bombardiranja. Danes pa je izjavil, da je še vedno na kak način v stiku z vsemi stranmi in odkar je glavna skupščina znova začela svoje delo, je stopil v stik z nekaterimi stranmi. Na vprašanje, ali je začet kakšne mirne pobude, je odgovoril: «Odvizno je, kaj mislite s pobudami».

Bivši svetovalec predsednika Kennedyja in Johnsona Arthur Schlesinger je večkrat izjavil, da je vojna v Vietnamu politično tako škodljiva, predsedniku Johnsonu, da bi ga vsak republikanski kandidat, z izjemo bivšega podpredsednika Nikona in kalifornijskega guvernerja Reagana lahko premagal, če bi bile predsedniške volitve v sedanjem trenutku. Schlesinger se je izrekel proti bombardiranju Severnega Vietnama in je poudaril, da je v 32 mesecih stopnjevanja vojne padlo 30.000 ameriških žrtev, in potrdilo se je 90 milijard dolarjev brez najmanjšega uspeha. Ker to stopnjevanje ne prinese nobenih rezultatov, je čas, da se ustavi bombardiranje.

Demokratski senator Fulbright je izjavil, da ne more absolutno.

ZDA in Latinska Amerika

WASHINGTON, 7. — Poročilo, ki ga je objavil odbor za Latinsko Ameriko v z-

nanjepolitnem odboru ameriškega senata pravi, da je izboljšanje pozicije ZDA v Latinski Ameriki potrebno revidirati dosedanj položaj do voljskih režimov na tej celini in omogočiti organiziranje svobodnih volitev.

Dokument pravi, da je vojska nadvlada v Latinski Ameriki obkrala ali upočasnila proces reforme. Čeprav so nekateri vojaški voditelji izvedli dobre programe o razvoju in gospodarski modernizaciji, ne morejo pa zaustaviti prihoda ljudskih sil na oblast, s tem da so sami obdržali oblast ali pa podpirali civilne vlade. Kljub pogostemu malo predstavništvu. Poročilo nadaljuje, da so malštevline latinsko-ameriške države, kjer ne bi volje predstavljali negativne politične sile.

Na področju delte reke Mekong je bila večkrat sridita bitka med ameriški vojski in vojski osvobodilne vojske. Po osmih urah in pol bojev so se partizani umaknili.

Na področju delte reke Mekong je bila večkrat sridita bitka med ameriški vojski in vojski osvobodilne vojske. Po osmih urah in pol bojev so se partizani umaknili.

Skrupulozno neizvajanje posebnega statuta

Ob ugotovitvah objavljenih v reviji predsedstva vlade o slovenski manjšini na Tržaškem

V 8. avgustovski številki mesečnika «Vita italiana» — dokumenti e informazioni, ki ga izdaja služba za informacije in avtorsko pravo predsedstva ministrskega sveta, je objavljena daljša študija «Slovenska etnična skupina na Tržaškem o-zemlju» s podnaslovom «Njen obseg, juridični status, gospodarske in kulturne institucije». Gre za dokaj obsežne študije in prvo poglavje je posvečeno ljudskemu številu 1961. leta, sledijo pa naslednja poglavja: Gospodarska dejavnost in šolska izobrazba, londonski sporazum in poseben statut, institucije slovenske etnične skupine, tisk in druga sredstva obveščanja kulturna in gospodarska izmenjava

Na prvi pogled gre za formalno na nekak način točne podatke, tako da ni mogoče s formalne plati oporekati raznim naštevanjem, istočasno pa gre za kriče potvarjanje resničnega položaja slovenske manjšine v Italiji, in to z dokaj prozornimi cilji. Po že več letni praksi bi tudi letos zasedanje italijanskega mešanega odbora za izvajanje londonskega sporazuma, katerega neuradno pripravo predstavlja ta publikacija z očitno tezo: slovenske manjšine je zelo malo in se ji godi tako dobro, da ima že vsega preveč, kar izhaja iz celotnega pisanja. Zal, vsi vemo, da to ni točno, in zato bomo morali posvetiti posameznim trditvam, ugotovitvam in naštevanjem posamezne študije. Za sedaj se omejujemo samo na dve izmed osnovnih ugotovitev: na prvi strani se v prvem poglavju obravnava popis prebivalstva in se navaja da je bilo leta 1961 v tržaški pokrajini 25.582 Slovencev ali 8,6 odst. vsega prebivalstva na osnovi popisa izvedenega po govornem jeziku. Revija niti zdaleč ne podvomi o resničnosti tega števila, češ da jo drugi podatki potrjujejo «ad abundantiam». Mi pa menimo, da smo Slovenci «ad abundantiam» dvakrat dokazali, kako netočno, krivično in neobjektivno je bil popis prebivalstva 1961. leta. Vsem prizadetim oblastem so najprej 4. oktobra 1961, nato pa 13. novembra 1961 bile poslane vloge, ki so ju podpisale vse organizacije političnega ali kulturnega značaja, ki vključujejo Slovence. Pod vlogami so torej podpisani predstavniki popolnoma vseh Slovencev, in je zato tudi važno, da ponovimo, za katere podpise gre: tržaška avtonomna federacija KPI, Slovenska demokratska zveza, Neodvisna socialistična zveza, Slovenska katoliška skupnost, Slovenska krščanska so-

cialna zveza, Slovenska kulturno gospodarska zveza, Skupina neodvisnih Slovencev, tržaška federacija Socialistične stranke Italije, Slovensko-hrvatska ljudska prosveta, Slovenska prosveta in Slovenska prosvetna matica.

V prvi vlogi se najprej ugotavlja, da sedaj še niso dozorili pogoji, da bi lahko popis prebivalstva dal resnične podatke o številu pripadnikov slovenske skupnosti. Nato se navaja, da se oblasti niso posvetovale s predstavniki slovenske skupnosti glede načina izvajanja popisa.

Predstavniki slovenske etnične manjšine so izjavili, da ne morejo sprejeti rezultatov popisa po narodnosti, ker so že žive posledice fašistične narodnovalne politike in omejevanje slovenskih pravic v povojnem razdobju, ker niso uveljavljene mednarodne obveznosti in obveznosti čl. 3 in 6 ustave.

Končno je govora o zastavljenem vprašanju in se v resoluciji ugotavlja, da gre za povsem napačen kriterij in da gre za vprašanje, ki je v nasprotju z načeli Unesca. V drugi vlogi pa se razvaja vrsta nepravilnosti zaradi katerih popis ni mogel biti izvršen v redu glede narodnosti. Tako niso bili prevedeni v slovensko obrazci, niso objavili navodil v slovenskem jeziku in niso imenovali zadostnega števila popisovalcev, ki obvladajo slovensko. V isti vlogi je tudi ugotovljeno, da je obrazec, v katerega je vključena kolona za vprašanjem o narodnosti, protizakonit, ker ni bil predviden z odlokom predsednika republike. Iz vseh navedenih razlogov so iste politične in kulturne organizacije ponovno odločno zavrnilo priznanje rezultatov popisa.

Za birokrate, ki so sestavljali ravedeno študijo, torej vse te ugotovitve celotne slovenske manjšine nimajo nobene teže, zanje je samo važno, da se na nekak način najde podatek, ki naj bi govoril, da je Slovencev na Tržaškem malo, zelo malo in da tako tudi ne morejo imeti posebnih tež, niti posebnih potreb.

Menimo, da je v tej prvi oceni članka revije ne moremo tudi mimo naslednje zapisane ugotovitve: «Italijanska vlada, ko je 26. oktobra 1954 prevzela upravo tržaške pokrajine, je skrupulozno izvajala posebni statut».

Tudi tokrat se bomo omejili na uraden dokument, in sicer na 12 strani dolgo vlogo, ki jo je 20. novembra 1964 poslala Slovenska kulturno gospodarska zveza predsedniku vlade Moru prav ob desetletnici uveljavitve londonskega sporazuma. V tem dolgem dokumentu je rečeno, da slovenska manjšina v Italiji še vedno ne uživa dobrin posebnega statuta. Predvsem je treba ugotoviti, da italijanski parlament ni ratificiral memorandumov, ter zato zlasti sodne oblasti, zanika jo njegovo veljavnost kot notranji zakon.

Razen redkih izjem ni bilo nič napravljene za pravično zastopstvo slovenske manjšine v upravi, kot izrecno zahteva 2. člen posebnega statuta. Niso bili razpisani natečaji v tem smislu in niti en natečaj ni upeševal prednosti za one, ki poznajo slovensko. Tajniki starih slovenskih občin ne znajo slovensčine, ponekod pa je prišlo celo do poslabšanja, tako da v razne sekcije in komisije sodišča 1964. leta prikratk niso bili imenovani Slovenci. V nasprotju z dosedanjim praksu, v nobeni sekciji trgovinske zbornice ni imenovan Slovenec z izjemo enega samega v sekciji za kmetijstvo, pa čeprav Slovenci predstavljajo večino kmetovalcev in so močno zastopani v obrtništvu in mali trgovini.

Ni bil izdan noben zakonski odlok, ki bi preprečeval podpihovanje nacionalne rasne mržnje, kot določa člen 3. V resoluciji iz leta 1964 se navajata dve zadnji rasistični protislovenski demonstraciji, v letu 1967 pa naj omenimo samo divjaško napadanje slovenskega odbornika Hreščaka.

Glede člena 4, ki določa zaščito etnične značaja raznih področij, se navajajo razne kršitve na področju med Trstom in Nabrežino, sedaj pa bomo kmalu lahko govorili o Dolini, kot ugotavljamo v članku, ob-

Trgatev v Brdih

(Nadaljevanje na 2. strani)

PO DANAŠNJEM ZASEDANJU IZVRŠNEGA ODBORA

Prihodnji teden se bo Volkspartei dokončno odločila o sprejemu paketa

Zaostri so zahtevo po mednarodnem jamstvu - Fanfani je odpotoval v Turčijo - Zaključeno zasedanje CGIL o zahtevah po zvišanju prejemkov in o sindikalni enotnosti

RIM, 7. — Danes se je v Bocnu pričelo zasedanje izvršnega odbora južnotirolske stranke «Volkspartei», na katerem je pričel predsednik Magnago o zaključkih razgovorov, ki so jih imeli s predstavniki tirolske in zvezne avstrijske vlade v Innsbrucku. Na zasedanju niso prišli do zaključkov in so ga odložili na prihodnjo soboto.

Dr. Magnago je kasneje izjavil novinarjem, da morajo odločiti predvsem o dveh vprašanjih: o sprejemu «paketa» in o mednarodnih jamstvih in o sklicanju strankinega kongresa, ki naj izreče dokončno besedo. Iz njegovih izjavanj se lahko razume, da bo večina za sprejem «paketa» in torej za sprejem italijanskega predloga o avtonomiji bencenske pokrajine. Vendar pa istočasno tudi zahteva, da se uveljavlja mednarodna jamstva. Magnago je v tej zvezi dejal, da so neoteno poročila o zaključkih razgovorov z avstrijsko vlado, češ da bi južni Tirolci sprejeli postopna jamstva, ki naj bi bila političnega značaja, tako da bi šele po izvedbi paketa Avstrija izjavila, da je zaključen spor z Italijo. Vendar pa tudi Magnago ni bil jasnejši glede osnovnega vprašanja, ali se zahtevajo pravna ali politična mednarodna jamstva. Razpravljali so tudi o predlogu dr. Janyja, ki predlaga nemški socialdemokratski stranki, da bi v sedanjem razdobju glede zunanje politične vprašanje obe stranki sodelovali. Tudi o tem bodo dokončno odločili prihodnjo soboto.

Dr. Magnago je med svojim dvanajstim govorom obrazložil tudi razloge, da nista bila prisotna na razgovorih v Avstriji dva vidnejša predstavnika desnice dr. Dietl in dr. Benedikt. Magnago pravi, da je Dietl podal ostavko na mesto podpredsednika stranke in da ga zato niso povabili, ker ni več član vodstva stranke, povabili pa so dr. Benediktja kot strokovnjaka, na kar pa je odklonil.

Glede sklicanja kongresa stranke pa kaže, da prevladuje mnenje, da ne bi bilo treba sklicati izrednega kongresa, ker je po statusu letos predvideno sklicanje rednega kongresa. Na tak način pa tudi skušajo omejiti vlogo kongresa. Zasedanje se je pričelo v nekoliko čudnem ozračju, saj je pred dvorano inštituta za nemško kulturo, v katerem je zasedanje, stal stari prof. Maurer, kateri trdi, da je bil Magnago na nepravilen način premeščen iz Bocna in ki je nosil transparent z napisom: «Bivši SS in četrta Martina Borman na so stalno zaposleni na nemških južnotirolskih solih. Ravnatelj Joseph Maurer pa je po trinašletih letih izgnanstva v Cavalese konfiniran v Bormio in Lombardijo. V bencenski pokrajini je prostih štiri-ridet ravnateljskih mest na nemških srednjih solih! To je avtonomija Silviusa Magnaga!» Napis je glede hčere Bormanove povsem točen, ker resnično poučuje kot učiteljica v Meranu, druga hči pa je poročena in poučuje v Bocnu. Sin je misijonar v Afriki.

Minister za zunanjo trgovino Tolloy je danes sprejel v bolnišnici v Mestrah romunskega ministra za zunanjo trgovino Georga Ciocara, ki je na obisku v Italiji, kjer je tudi podpisal novo trgovsko pogodbo.

George Papandreu izpuščen na svobodo

Izpustili so še osem drugih poslancev zveze centra

ATENE, 7. — Grška vlada je danes vlado izpuštila bivšega predsednika vlade Papandreouja, ki je bil v hišnem zaporu od dneva, ko je bil izvršen državni udar. Uradno sporočilo pravi, da je vlada razveljavila vse omejitve proti Papandreouju in osim bivšim poslancem zveze centra, ki so bili tudi v hišnem zaporu. Med osvobojenimi sta tudi dva bivša ministra.

Uradno sporočilo ne omenja Andreja Papandreouja, ki je sin Georgeja in ga obtožuje, da je za pleiten v afero «Aspidas». Uradno sporočilo pravi, da je vlada danes izdala nekatere pomilostitvene ukrepe, toda je odločena nadaljevali akcijo za vzpostavitev redne in laginje. «Vsa poskus kalitve avnega reda bo str.»

Istovrstno pa so v pravosodnem ministru sporočili, da bo za ožena nekaterih grških časopisov izena Vlachov postavljena pred odločbo, češ da je obrekovala grško pravico. Od 28. septembra je v hišnem zaporu.

Londonski «Observer» objavlja tanez pismo, ki ga je Helen Vlachov tajno poslala iz Grčije. Pismo je zahvaljuju mednarodnemu tisku za podporo stvari demokracije v Grčiji in poziva, naj se ne ustrašijo kampanja proti vojaški diktaturi.

Spremembe v jordanski vladi

AMAN, 7. — Jordanski ministri predsednik Sad Husa je danes sporočil kralju Husenu svojo ostavko. Za novega predsednika vlade je bil

imenoval član kronskega sveta Al Tahuni. Prevel je tudi ministru za obrambo in za zunanje zadeve. Tahuni je sedaj že četrty predsednik jordanske vlade. V svojem pismu, s katerim: sporoča ostavko, pravi Juma med drugim, da «sedaj je okoliščine zhtevajo novo ocenitev stanja sprito izralske grožnje».

Kralj Hussein je poslal novemu predsedniku vlade pismo, v katerem pravi, da je palestinsko vprašanje temeljni element jordanske politike ter je vprašanje življenja ali smrti za Jordanijo. Hussein poziva novega predsednika vlade, naj si zapomni, da hoče Jordanija odpraviti posledice napada v Transjordaniji in Jeruzalemu. Zato naj vlada izjavi politiko varčevanja, ki pa naj hkrati omogoči okrepitev obojestranskih sil. Zatem poziva vlado, naj okrepi medarabske odnose. Ugotavlja se, da je Tahuni dober Naserjev prijatelj. Poleg tega je doma iz Transjordanije kakor tudi devet ministrov od skupnih 18. Ugotavlja se tudi, da so ustanovili novo ministristvo za verske zadeve in svete kraje, ki ga bo vodil Hamid Al Sahaj, ki je v zadnjih tednih večkrat javno izrazil podporo dejavnosti arabskih nacionalistov v Transjordaniji.

MOSKVA, 7. — Kitajski radijske oddaje namenjene prebivalstvu nekaterih sovjetskih področij ob kitajski meji se vsako jutro začnejo z naslednjimi besedami: «Dobro jutro, prebivalci časno zasrednih področij! Kakor je znano, postavljata Kitajski zahtevo po nekaterih področjih v Kazakstanu in na skrajnem vzhodu Sovjetske zveze.

1.081 motornih letal, 60 helikopterjev in 168 jadralnih letal.

Zaključila se je vsedravnna posvetovalna konferenca CGIL, ki je obravnavala dve pomembni sindikalni vprašanji. Razpravljali so o nadaljnji borbi za zvišanje plač in za omilitve brezposelnosti, pri čemer je generalni tajnik Novella ugotovil, da je treba upoštevati vse faktorje, in je med drugim tudi omenil predloge za politiko polne zaposlitve. Drugo pomembno vprašanje se nanaša na sindikalno enotnost, za kar sta CISL in UIL predlagali, da se nadaljujejo razgovori. Novella je dejal, da v Italiji ne gre za zgodovinska temveč politična vprašanja. V tej zvezi je omenil tudi sklepe glede bodoče volilne kampanje, katere se sindikalni predstavniki ne bodo neposredno udeležili, tako da se jasneje poudarjajo ločitve sindikata od strank in popolno avtonomijo sindikalne organizacije.

Končno se govori, da je letični oddelček najel nekake ženske, katere, katerega so skušali vrniti v tolo, pa ne zato da bi ugotovili njeno dejavnost, temveč da bi jih pripravili do resničnih zločinov, na osnovi katerih bi jih kasneje prišli. V bistvu gre torej za obtožbo, da je načelnik letičnega oddelka sam ustvarjal zločinov, ki naj bi jo hotel kasneje prijeti.

CAGLIARI, 7. — Še vedno se mnogo govori o okoliščinah, zaradi katerih je javni tožilec dr. Giuseppe Mancchia izdal zaporna povelja za načelnika letičnega oddelka dr. Elia Iuliana, komisarja javne varnosti dr. Giuseppe Balsama

Pri obeh tekmovalnih, ki sta menda sploh prvi poskus take oblike sodelovanja na mednarodni ravni, so bili prisotni predstavniki gospodarskih in industrijskih odposlancev iz Českoslovaške in Madžarske. Vzhodne dežele kažejo veliko zanimanje za možnosti, da bi v prihodnje prišlo do novih in širših srečanj na tem področju. V Padovi je bil prav v zadnjem času izkristaliziral zamisel, da bi pričeli prirejati takšna mednarodna tekmovanja izmenično, eno leto v Padovi, naslednje pa v Zagrebu in v času tamkajšnjega spomladanskega mednarodnega vselejstva. Tako bo v Zagrebu spomladanski prihodnjega leta prva takšna prireditelja v Jugoslaviji, in sicer bodo na njej sodelovali poleg italijanske tudi francoske, madžarske in češkoslovaške skupine. Možna pa je, da se vsake skupine. Možna pa je, da se vsake sodelavce se razširi na nekater druge vzhodnoevropske dežele.

ELIO FORNAZARIC

Podpredsednik jugoslovanskega centra inž. Prislav Gaus je nato na kratko orisal cilje in prizadevanja organizacije, ki je nastala leta 1960 in ki razvija svoje dejavnosti v štiri različne smeri. Da namreč pripravljajo strokovno osebo (delavce in tehnične), da usklajajo domačo proizvodnjo prevoznih sredstev, da pripravljajo mednarodne strokovne razstave in študijska srečanja ter da skrbijo za razvoj v proizvodnji prevoznih sredstev. V letošnjem letu je center povečal obseg svoje dejavnosti ter pripravil prvi enoletni seminar za mlade inženirje in tehnične, ki se izpolnjujejo na področju notranjih in industrijskih prevozov in ki se ga udeležuje skupina 25 slušateljev. Govornik je nadalje omenil sodelovanje, ki se je že pred leti začelo razvijati med jugoslovanskim centrom za transportno in industrijsko padovskim «Tramag», ter navedel, da je prva te dni obiskala sejem skupina predstavnikov ljubljanskega Litostroje, ki se nato ogledala milansko tovarno OM, in vse kaže, da bosta podvojili v najkrajšem času začeli skupno proizvodnjo težkih traktorjev vilicarjev in podobnih transportnih naprav.

Predstavnik padovske trgovinske zbornice je nato v krajšem govoru prikazal strukturo italijanskega žborske zbornice ter glavne značilnosti, po katerih se razlikujejo od drugih podobnih organizacij v tujini, tako na primer od gospodarskega žborske zbornice v Jugoslaviji, ter je naglasil, da je padovska zbornica na razpolago domačim in jugoslovanskim podjetjem, ki bi rada navezala med seboj nove stike in nove oblike sodelovanja.

V Padovi se mladi skupina kakih 30 tehnikov iz Slovenije, sinoci pa je prišlo na sejmisko odposlanstvo 20 strokovnjakov iz ljubljanskih javnih skladov.

V okviru jugoslovanskega dneva sta bili večeraj na sejmisku dve tekmovanji med italijanskimi in jugoslovanskimi upravljavci traktorjev vilicarjev. Na prvem tekmovanju so traktorji na električni in Diesellov pogon so zmagnali italijanski tekmovniki, ki so zasedli prva štiri mesta na lestvici, lovkoru pa je odnesel tekmovalec Brunetti, predstavnik Fiatove skupine. Prvi med Jugoslovani je bil Kostjančević, ki

je zasedel komaj peto mesto. Pozneje je bilo še tekmovanje z naslovom «Tekma treh pristanišč», na katerem so se pomerili šoferji iz Genova, Benet in z Reke. Zmagali so Genovežani, drugo mesto so zasedli Benetani, tako da je tretje in zadnje mesto pripadlo Rečanom.

Pri obeh tekmovanjih, ki sta menda sploh prvi poskus take oblike sodelovanja na mednarodni ravni, so bili prisotni predstavniki gospodarskih in industrijskih odposlancev iz Českoslovaške in Madžarske. Vzhodne dežele kažejo veliko zanimanje za možnosti, da bi v prihodnje prišlo do novih in širših srečanj na tem področju. V Padovi je bil prav v zadnjem času izkristaliziral zamisel, da bi pričeli prirejati takšna mednarodna tekmovanja izmenično, eno leto v Padovi, naslednje pa v Zagrebu in v času tamkajšnjega spomladanskega mednarodnega vselejstva. Tako bo v Zagrebu spomladanski prihodnjega leta prva takšna prireditelja v Jugoslaviji, in sicer bodo na njej sodelovali poleg italijanske tudi francoske, madžarske in češkoslovaške skupine. Možna pa je, da se vsake skupine. Možna pa je, da se vsake sodelavce se razširi na nekater druge vzhodnoevropske dežele.

ELIO FORNAZARIC

Podpredsednik jugoslovanskega centra inž. Prislav Gaus je nato na kratko orisal cilje in prizadevanja organizacije, ki je nastala leta 1960 in ki razvija svoje dejavnosti v štiri različne smeri. Da namreč pripravljajo strokovno osebo (delavce in tehnične), da usklajajo domačo proizvodnjo prevoznih sredstev, da pripravljajo mednarodne strokovne razstave in študijska srečanja ter da skrbijo za razvoj v proizvodnji prevoznih sredstev. V letošnjem letu je center povečal obseg svoje dejavnosti ter pripravil prvi enoletni seminar za mlade inženirje in tehnične, ki se izpolnjujejo na področju notranjih in industrijskih prevozov in ki se ga udeležuje skupina 25 slušateljev. Govornik je nadalje omenil sodelovanje, ki se je že pred leti začelo razvijati med jugoslovanskim centrom za transportno in industrijsko padovskim «Tramag», ter navedel, da je prva te dni obiskala sejem skupina predstavnikov ljubljanskega Litostroje, ki se nato ogledala milansko tovarno OM, in vse kaže, da bosta podvojili v najkrajšem času začeli skupno proizvodnjo težkih traktorjev vilicarjev in podobnih transportnih naprav.

Predstavnik padovske trgovinske zbornice je nato v krajšem govoru prikazal strukturo italijanskega žborske zbornice ter glavne značilnosti, po katerih se razlikujejo od drugih podobnih organizacij v tujini, tako na primer od gospodarskega žborske zbornice v Jugoslaviji, ter je naglasil, da je padovska zbornica na razpolago domačim in jugoslovanskim podjetjem, ki bi rada navezala med seboj nove stike in nove oblike sodelovanja.

V Padovi se mladi skupina kakih 30 tehnikov iz Slovenije, sinoci pa je prišlo na sejmisko odposlanstvo 20 strokovnjakov iz ljubljanskih javnih skladov.

V okviru jugoslovanskega dneva sta bili večeraj na sejmisku dve tekmovanji med italijanskimi in jugoslovanskimi upravljavci traktorjev vilicarjev. Na prvem tekmovanju so traktorji na električni in Diesellov pogon so zmagnali italijanski tekmovniki, ki so zasedli prva štiri mesta na lestvici, lovkoru pa je odnesel tekmovalec Brunetti, predstavnik Fiatove skupine. Prvi med Jugoslovani je bil Kostjančević, ki

je zasedel komaj peto mesto. Pozneje je bilo še tekmovanje z naslovom «Tekma treh pristanišč», na katerem so se pomerili šoferji iz Genova, Benet in z Reke. Zmagali so Genovežani, drugo mesto so zasedli Benetani, tako da je tretje in zadnje mesto pripadlo Rečanom.

Pri obeh tekmovanjih, ki sta menda sploh prvi poskus take oblike sodelovanja na mednarodni ravni, so bili prisotni predstavniki gospodarskih in industrijskih odposlancev iz Českoslovaške in Madžarske. Vzhodne dežele kažejo veliko zanimanje za možnosti, da bi v prihodnje prišlo do novih in širših srečanj na tem področju. V Padovi je bil prav v zadnjem času izkristaliziral zamisel, da bi pričeli prirejati takšna mednarodna tekmovanja izmenično, eno leto v Padovi, naslednje pa v Zagrebu in v času tamkajšnjega spomladanskega mednarodnega vselejstva. Tako bo v Zagrebu spomladanski prihodnjega leta prva takšna prireditelja v Jugoslaviji, in sicer bodo na njej sodelovali poleg italijanske tudi francoske, madžarske in češkoslovaške skupine. Možna pa je, da se vsake skupine. Možna pa je, da se vsake sodelavce se razširi na nekater druge vzhodnoevropske dežele.

ELIO FORNAZARIC

Podpredsednik jugoslovanskega centra inž. Prislav Gaus je nato na kratko orisal cilje in prizadevanja organizacije, ki je nastala leta 1960 in ki razvija svoje dejavnosti v štiri različne smeri. Da namreč pripravljajo strokovno osebo (delavce in tehnične), da usklajajo domačo proizvodnjo prevoznih sredstev, da pripravljajo mednarodne strokovne razstave in študijska srečanja ter da skrbijo za razvoj v proizvodnji prevoznih sredstev. V letošnjem letu je center povečal obseg svoje dejavnosti ter pripravil prvi enoletni seminar za mlade inženirje in tehnične, ki se izpolnjujejo na področju notranjih in industrijskih prevozov in ki se ga udeležuje skupina 25 slušateljev. Govornik je nadalje omenil sodelovanje, ki se je že pred leti začelo razvijati med jugoslovanskim centrom za transportno in industrijsko padovskim «Tramag», ter navedel, da je prva te dni obiskala sejem skupina predstavnikov ljubljanskega Litostroje, ki se nato ogledala milansko tovarno OM, in vse kaže, da bosta podvojili v najkrajšem času začeli skupno proizvodnjo težkih traktorjev vilicarjev in podobnih transportnih naprav.

Predstavnik padovske trgovinske zbornice je nato v krajšem govoru prikazal strukturo italijanskega žborske zbornice ter glavne značilnosti, po katerih se razlikujejo od drugih podobnih organizacij v tujini, tako na primer od gospodarskega žborske zbornice v Jugoslaviji, ter je naglasil, da je padovska zbornica na razpolago domačim in jugoslovanskim podjetjem, ki bi rada navezala med seboj nove stike in nove oblike sodelovanja.

in brigadirja javne varnosti Giuseppe Cigliottija.

Zelo verjetno pa so točne govorice, da sta oba funkcionarja obdolžena obrekovanja, nasilja, prevar in prizadevanja težkih poskodb. Funkcionarja sta menda odkrila neko tolo, ki naj bi kradla po okoliških krajih. Prijeli so nekake udeležence te tole, katerega so med zasliševanjem na kvetuiri pretepli in mu povzročili resne poškodbe.

Naslednji primer se nanaša tudi na isto tolo, katere pa, kakor kaže, sploh nikoli ni bilo. Karabinjerjem se je namreč prijavil pastir Umberto Cossa, ki trdi, da so ga policisti napadli pred mesecem in nanj streljali z brzostrelkami, ko sploh ni bil oborožen. Takrat so policisti dali povsem drugo verzijo, in je bilo govora, da je prišlo do medsebojnega streljanja in da je bil pastir oborožen s pištolo. Sedaj so menda ugotovili, da sploh ni imel orožja.

Končno se govori, da je letični oddelček najel nekake ženske, katere, katerega so skušali vrniti v tolo, pa ne zato da bi ugotovili njeno dejavnost, temveč da bi jih pripravili do resničnih zločinov, na osnovi katerih bi jih kasneje prišli. V bistvu gre torej za obtožbo, da je načelnik letičnega oddelka sam ustvarjal zločinov, ki naj bi jo hotel kasneje prijeti.

CAGLIARI, 7. — Še vedno se mnogo govori o okoliščinah, zaradi katerih je javni tožilec dr. Giuseppe Mancchia izdal zaporna povelja za načelnika letičnega oddelka dr. Elia Iuliana, komisarja javne varnosti dr. Giuseppe Balsama

Pri obeh tekmovanjih, ki sta menda sploh prvi poskus take oblike sodelovanja na mednarodni ravni, so bili prisotni predstavniki gospodarskih in industrijskih odposlancev iz Českoslovaške in Madžarske. Vzhodne dežele kažejo veliko zanimanje za možnosti, da bi v prihodnje prišlo do novih in širših srečanj na tem področju. V Padovi je bil prav v zadnjem času izkristaliziral zamisel, da bi pričeli prirejati takšna mednarodna tekmovanja izmenično, eno leto v Padovi, naslednje pa v Zagrebu in v času tamkajšnjega spomladanskega mednarodnega vselejstva. Tako bo v Zagrebu spomladanski prihodnjega leta prva takšna prireditelja v Jugoslaviji, in sicer bodo na njej sodelovali poleg italijanske tudi francoske, madžarske in češkoslovaške skupine. Možna pa je, da se vsake skupine. Možna pa je, da se vsake sodelavce se razširi na nekater druge vzhodnoevropske dežele.

ELIO FORNAZARIC

Podpredsednik jugoslovanskega centra inž. Prislav Gaus je nato na kratko orisal cilje in prizadevanja organizacije, ki je nastala leta 1960 in ki razvija svoje dejavnosti v štiri različne smeri. Da namreč pripravljajo strokovno osebo (delavce in tehnične), da usklajajo domačo proizvodnjo prevoznih sredstev, da pripravljajo mednarodne strokovne razstave in študijska srečanja ter da skrbijo za razvoj v proizvodnji prevoznih sredstev. V letošnjem letu je center povečal obseg svoje dejavnosti ter pripravil prvi enoletni seminar za mlade inženirje in tehnične, ki se izpolnjujejo na področju notranjih in industrijskih prevozov in ki se ga udeležuje skupina 25 slušateljev. Govornik je nadalje omenil sodelovanje, ki se je že pred leti začelo razvijati med jugoslovanskim centrom za transportno in industrijsko padovskim «Tramag», ter navedel, da je prva te dni obiskala sejem skupina predstavnikov ljubljanskega Litostroje, ki se nato ogledala milansko tovarno OM, in vse kaže, da bosta podvojili v najkrajšem času začeli skupno proizvodnjo težkih traktorjev vilicarjev in podobnih transportnih naprav.

Predstavnik padovske trgovinske zbornice je nato v krajšem govoru prikazal strukturo italijanskega žborske zbornice ter glavne značilnosti, po katerih se razlikujejo od drugih podobnih organizacij v tujini, tako na primer od gospodarskega žborske zbornice v Jugoslaviji, ter je naglasil, da je padovska zbornica na razpolago domačim in jugoslovanskim podjetjem, ki bi rada navezala med seboj nove stike in nove oblike sodelovanja.

V Padovi se mladi skupina kakih 30 tehnikov iz Slovenije, sinoci pa je prišlo na sejmisko odposlanstvo 20 strokovnjakov iz ljubljanskih javnih skladov.

V okviru jugoslovanskega dneva sta bili večeraj na sejmisku dve tekmovanji med italijanskimi in jugoslovanskimi upravljavci traktorjev vilicarjev. Na prvem tekmovanju so traktorji na električni in Diesellov pogon so zmagnali italijanski tekmovniki, ki so zasedli prva štiri mesta na lestvici, lovkoru pa je odnesel tekmovalec Brunetti, predstavnik Fiatove skupine. Prvi med Jugoslovani je bil Kostjančević, ki

je zasedel komaj peto mesto. Pozneje je bilo še tekmovanje z naslovom «Tekma treh pristanišč», na katerem so se pomerili šoferji iz Genova, Benet in z Reke. Zmagali so Genovežani, drugo mesto so zasedli Benetani, tako da je tretje in zadnje mesto pripadlo Rečanom.

Pri obeh tekmovanjih, ki sta menda sploh prvi poskus take oblike sodelovanja na mednarodni ravni, so bili prisotni predstavniki gospodarskih in industrijskih odposlancev iz Českoslovaške in Madžarske. Vzhodne dežele kažejo veliko zanimanje za možnosti, da bi v prihodnje prišlo do novih in širših srečanj na tem področju. V Padovi je bil prav v zadnjem času izkristaliziral zamisel, da bi pričeli prirejati takšna mednarodna tekmovanja izmenično, eno leto v Padovi, naslednje pa v Zagrebu in v času tamkajšnjega spomladanskega mednarodnega vselejstva. Tako bo v Zagrebu spomladanski prihodnjega leta prva takšna prireditelja v Jugoslaviji, in sicer bodo na njej sodelovali poleg italijanske tudi francoske, madžarske in češkoslovaške skupine. Možna pa je, da se vsake skupine. Možna pa je, da se vsake sodelavce se razširi na nekater druge vzhodnoevropske dežele.

ELIO FORNAZARIC

Podpredsednik jugoslovanskega centra inž. Prislav Gaus je nato na kratko orisal cilje in prizadevanja organizacije, ki je nastala leta 1960 in ki razvija svoje dejavnosti v štiri različne smeri. Da namreč pripravljajo strokovno osebo (delavce in tehnične), da usklajajo domačo proizvodnjo prevoznih sredstev, da pripravljajo mednarodne strokovne razstave in študijska srečanja ter da skrbijo za razvoj v proizvodnji prevoznih sredstev. V letošnjem letu je center povečal obseg svoje dejavnosti ter pripravil prvi enoletni seminar za mlade inženirje in tehnične, ki se izpolnjujejo na področju notranjih in industrijskih prevozov in ki se ga udeležuje skupina 25 slušateljev. Govornik je nadalje omenil sodelovanje, ki se je že pred leti začelo razvijati med jugoslovanskim centrom za transportno in industrijsko padovskim «Tramag», ter navedel, da je prva te dni obiskala sejem skupina predstavnikov ljubljanskega Litostroje, ki se nato ogledala milansko tovarno OM, in vse kaže, da bosta podvojili v najkrajšem času začeli skupno proizvodnjo težkih traktorjev vilicarjev in podobnih transportnih naprav.

Predstavnik padovske trgovinske zbornice je nato v krajšem govoru prikazal strukturo italijanskega žborske zbornice ter glavne značilnosti, po katerih se razlikujejo od drugih podobnih organizacij v tujini, tako na primer od gospodarskega žborske zbornice v Jugoslaviji, ter je naglasil, da je padovska zbornica na razpolago domačim in jugoslovanskim podjetjem, ki bi rada navezala med seboj nove stike in nove oblike sodelovanja.

V Padovi se mladi skupina kakih 30 tehnikov iz Slovenije, sinoci pa je prišlo na sejmisko odposlanstvo 20 strokovnjakov iz ljubljanskih javnih skladov.

V okviru jugoslovanskega dneva sta bili večeraj na sejmisku dve tekmovanji med italijanskimi in jugoslovanskimi upravljavci traktorjev vilicarjev. Na prvem tekmovanju so traktorji na električni in Diesellov pogon so zmagnali italijanski tekmovniki, ki so zasedli prva štiri mesta na lestvici, lovkoru pa je odnesel tekmovalec Brunetti, predstavnik Fiatove skupine. Prvi med Jugoslovani je bil Kostjančević, ki

je zasedel komaj peto mesto. Pozneje je bilo še tekmovanje z naslovom «Tekma treh pristanišč», na katerem so se pomerili šoferji iz Genova, Benet in z Reke. Zmagali so Genovežani, drugo mesto so zasedli Benetani, tako da je tretje in zadnje mesto pripadlo Rečanom.

Pri obeh tekmovanjih, ki sta menda sploh prvi poskus take oblike sodelovanja na mednarodni ravni, so bili prisotni predstavniki gospodarskih in industrijskih odposlancev iz Českoslovaške in Madžarske. Vzhodne dežele kažejo veliko zanimanje za možnosti, da bi v prihodnje prišlo do novih in širših srečanj na tem področju. V Padovi je bil prav v zadnjem času izkristaliziral zamisel, da bi pričeli prirejati takšna mednarodna tekmovanja izmenično, eno leto v Padovi, naslednje pa v Zagrebu in v času tamkajšnjega spomladanskega mednarodnega vselejstva. Tako bo v Zagrebu spomladanski prihodnjega leta prva takšna prireditelja v Jugoslaviji, in sicer bodo na njej sodelovali poleg italijanske tudi francoske, madžarske in češkoslovaške skupine. Možna pa je, da se vsake skupine. Možna pa je, da se vsake sodelavce se razširi na nekater druge vzhodnoevropske dežele.

ELIO FORNAZARIC

Podpredsednik jugoslovanskega centra inž. Prislav Gaus je nato na kratko orisal cilje in prizadevanja organizacije, ki je nastala leta 1960 in ki razvija svoje dejavnosti v štiri različne smeri. Da namreč pripravljajo strokovno osebo (delavce in tehnične), da usklajajo domačo proizvodnjo prevoznih sredstev, da pripravljajo mednarodne strokovne razstave in študijska srečanja ter da skrbijo za razvoj v proizvodnji prevoznih sredstev. V letošnjem letu je center povečal obseg svoje dejavnosti ter pripravil prvi enoletni seminar za mlade inženirje in tehnične, ki se izpolnjujejo na področju notranjih in industrijskih prevozov in ki se ga udeležuje skupina 25 slušateljev. Govornik je nadalje omenil sodelovanje, ki se je že pred leti začelo razvijati med jugoslovanskim centrom za transportno in industrijsko padovskim «Tramag», ter navedel, da je prva te dni obiskala sejem skupina predstavnikov ljubljanskega Litostroje, ki se nato ogledala milansko tovarno OM, in vse kaže, da bosta podvojili v najkrajšem času začeli skupno proizvodnjo težkih traktorjev vilicarjev in podobnih transportnih naprav.

Predstavnik padovske trgovinske zbornice je nato v krajšem govoru prikazal strukturo italijanskega žborske zbornice ter glavne značilnosti, po katerih se razlikujejo od drugih podobnih organizacij v tujini, tako na primer od gospodarskega žborske zbornice v Jugoslaviji, ter je naglasil, da je padovska zbornica na razpolago domačim in jugoslovanskim podjetjem, ki bi rada navezala med seboj nove stike in nove oblike sodelovanja.

V Padovi se mladi skupina kakih 30 tehnikov iz Slovenije, sinoci pa je prišlo na sejmisko odposlanstvo 20 strokovnjakov iz ljubljanskih javnih skladov.

V okviru jugoslovanskega dneva sta bili večeraj na sejmisku dve tekmovanji med italijanskimi in jugoslovanskimi upravljavci traktorjev vilicarjev. Na prvem tekmovanju so traktorji na električni in Diesellov pogon so zmagnali italijanski tekmovniki, ki so zasedli prva štiri mesta na lestvici, lovkoru pa je odnesel tekmovalec Brunetti, predstavnik Fiatove skupine. Prvi med Jugoslovani je bil Kostjančević, ki

je zasedel komaj peto mesto. Pozneje je bilo še tekmovanje z naslovom «Tekma treh pristanišč», na katerem so se pomerili šoferji iz Genova, Benet in z Reke. Zmagali so Genovežani, drugo mesto so zasedli Benetani, tako da je tretje in zadnje mesto pripadlo Rečanom.

Pri obeh tekmovanjih, ki sta menda sploh prvi poskus take oblike sodelovanja na mednarodni ravni, so bili prisotni predstavniki gospodarskih in industrijskih odposlancev iz Českoslovaške in Madžarske. Vzhodne dežele kažejo veliko zanimanje za možnosti, da bi v prihodnje prišlo do novih in širših srečanj na tem področju. V Padovi je bil prav v zadnjem času izkristaliziral zamisel, da bi pričeli prirejati takšna mednarodna tekmovanja izmenično, eno leto v Padovi, naslednje pa v Zagrebu in v času tamkajšnjega spomladanskega mednarodnega vselejstva. Tako bo v Zagrebu spomladanski prihodnjega leta prva takšna prireditelja v Jugoslaviji, in sicer bodo na njej sodelovali poleg italijanske tudi francoske, madžarske in češkoslovaške skupine. Možna pa je, da se vsake skupine. Možna pa je, da se vsake sodelavce se razširi na nekater druge vzhodnoevropske dežele.

ELIO FORNAZARIC

Podpredsednik jugoslovanskega centra inž. Prislav Gaus je nato na kratko orisal cilje in prizadevanja organizacije, ki je nastala leta 1960 in ki razvija svoje dejavnosti v štiri različne smeri. Da namreč pripravljajo strokovno osebo (delavce in tehnične), da usklajajo domačo proizvodnjo prevoznih sredstev, da pripravljajo mednarodne strokovne razstave in študijska srečanja ter da skrbijo za razvoj v proizvodnji prevoznih sredstev. V letošnjem letu je center povečal obseg svoje dejavnosti ter pripravil prvi enoletni seminar za mlade inženirje in tehnične, ki se izpolnjujejo na področju notranjih in industrijskih prevozov in ki se ga udeležuje skupina 25 slušateljev. Govornik je nadalje omenil sodelovanje, ki se je že pred leti začelo razvijati med jugoslovanskim centrom za transportno in industrijsko padovskim «Tramag», ter navedel, da je prva te dni obiskala sejem skupina predstavnikov ljubljanskega Litostroje, ki se nato ogledala milansko tovarno OM, in vse kaže, da bosta podvojili v najkrajšem času začeli skupno proizvodnjo težkih traktorjev vilicarjev in podobnih transportnih naprav.

Predstavnik padovske trgovinske zbornice je nato v krajšem govoru prikazal strukturo italijanskega žborske zbornice ter glavne značilnosti, po katerih se razlikujejo od drugih podobnih organizacij v tujini, tako na primer od gospodarskega žborske zbornice v Jugoslaviji, ter je naglasil, da je padovska zbornica na razpolago domačim in jugoslovanskim podjetjem, ki bi rada navezala med seboj nove stike in nove oblike sodelovanja.

V Padovi se mladi skupina kakih 30 tehnikov iz Slovenije, sinoci pa je prišlo na se

Marija Majerova DOBER ZGLED

To je bilo slavlje! Postaja je žela, postaja je proslavljala. Skozi okna postajnega poslopja se je razlegal tak hrup in krik, da so se prebujali spetki potniki lokalnega vlaka iz dremavice in izpraševali nasproti sedečih sopotnikov, kaj se dogaja. Le čudno, da tega dne niso trčili vlaki. Angel varuh, zaščitnik tirov, je čuval železničarske ljudi. Niti se ni iztiril lokalni vlak niti se ni ustavil skozi postajo drveči brzovlak.

Takega dne ta tiha postaja dozdaj še ni doživela. Postaja, oddaljena uro hoda od mesta, katerega ime je nosila, in ki je bila odrezana od vasi z ogori polj, s travniki in gozdovi, v glavnem pa z blatnimi cestami, postaja, katere osamljenost je strnila v prijateljsko vez vse postajne stanovanke in uslužbenice: postajnega načelnika, odpravnik in postajnega pomočnika — ta postaja je živela z okenjskimi šipami, se napihovala in pela.

Imeli so dovolj vzroka, da so mahali z ročki in napajali spretnostim mimo vozečih vlakov! Imeli so dovolj vzroka, da so dvigali signali lopar, kakor dviga kapelinski taktirko! Naenkrat tri poroke tam, kjer se morda dozdaj ni ustavil na ženitovanjskem potovanju niti par novoporočencev!

Stanovanke postajnega poslopja so bili v razpoloženju, ki mu pravimo rožnato. Pri moških se je to kazalo v glasnem govorjenju in posumni življenjski modrosti, pri ženski pa v hihitanju, sramežljivosti in koprnečem vzdihovanju. Ženi se je postajni načelnik, ženi se je odpravnik, ženi se je postajni pomočnik Kindl. Vsi pa so od samega jutra, od trenutka, ko so se vrnili z avtobusom iz mesta, veselili v bratski vzajemnosti in družnosti, saj imajo danes v službi namestnike. Toda niti njih namestniki se niso mogli odtegniti ženitovanjski razgibanosti, zato je trgovec Simon Lukes prejel vozni listek za nasprotni kraj sveta od kraja, kamor je bil namenjen.

Vprašujete, kako se je to moglo zgoditi? Nu, tako: če se je zataknil ob krepeljček ptiček, se je ujel ves. Ta krepeljček je nastavlja Nanda, nanj pa se je ujel Kindl — in načelnik se je moral oženiti.

Seveda je to v zvezi! Nanda je bila načelnikova kuharica. Načelnik pa ni ostal samec le zato, ker mu je Nanda tako dobro kuhala. Pa čeprav je imel že v gimnazijah let trajno in neopretrgano, oddaljeno ljubezen, se ni oženil.

Na tisto občutljivo prekaljevalcevo hčerko ni hotel niti misliti, toda ona mu je dopisovala vseh petnajst let neutrudno in se spominjala vsaj enkrat v letu na to, kako sta si objubljala, oba še sedmošolca, v kotu malomestnega parka, večno ljubezen.

Da ne bi moral mnogo pisati, ji je včasih odgovoril z razgledom. Pa še to je izpolnil, namesto z voščilom h godu, k novemu letu, k izvolitvi očeta prekaljevalca v mestni svet, z ugotovitvijo, da se je gospodična, ki je napravila maturo, odločila pomagati očetu.

Tako je ostalo vse pri starem in tudi obvezal se ni k ničemer. Načelnika so laskanja v dopisih ganila, ganila pa ga je tudi zvesta vztrajnost prve ljubezni. Vendar se ni mogel odločiti, da bi po letih zopet pogledal v mestce, če je ona še vedno tisto vitko dekletce, vonj jasmína, rožnate usnice? Ne, bila mu je ljuba v predstavi.

Izogibal se je stvarnosti. Zavedal se je, da bi bila resničnost po petnajstih letih. S svojim, neko negibljivim značajem, je rad vztrajal v razmisli, ki se niso spreminjale. Zato je branil Nandi, da bi hodila s Kindlom. Stliti je

nepriljetnost. Ko sta ga prosila oba, naj bi jima poroke ne branil, je odločitev odlagal.

Toda Nanda je bila ena izmed tistih, ki čakajo na božje usmiljenje.

Pred postajnega gospodarja se je postavila z vlažnimi magdalenjskimi očmi in iztisnila iz sebe, da se mora poročiti.

«Torej vi me... Vi ste me zaskočili!» je jecjal načelnik in bi se bil morda razjezil, če bi ga ne bila spravila Nanda s svojim običajnim pretvarjanjem / nasme. Ta jih je imela za ušesi! Ni se dala. Rad ali ne, gospod načelnik ji je moral verjeti, ko pa se mu je izpovedala tako brez pridržka.

Zato pa si je vsaj olajšal: «Nanda, ti dajus dekletom slab zgled! In sploh! Saj boš šla k poroki brez venčeta!»

«Pa naj!» je odzvala Nanda. «Narod potrebuje naraščajoč!» Za venčkom ji ni bilo ravno hudo! Zdal pa je sploh v modi, da se poročajo v klubih. Samo da dobi Kindla in da ji ne bo treba zapuščati svoje mile, tihe postaje!

Kje drugje bi stanovala tako le-

po! Od tu ima le skok v gozd na gobe, k ribniku imajo postajne rabe le lučaj daleč in na fazanskem travniku se perilo tako lepo beli! Načelnik zaradi Nandinega veselja ni mogel spati. Seveda, skrbelo ga je tudi njegovo lastno gospodarstvo. V njem se je začela polagoma porajati odločitev, ki pa nikakor ni mogla najti pravega ravnotežja. In ker se je bal, da bi se prenehal, se je načelnik zaradi tega prejel trikrat prespal. Četrti dan pa se je odpravil po svojo bodočo.

Presenetilo jo je za pulom očetovega podjetja. Hotel je priti tja nepoznan, toda ona ga je takoj spoznala. Dijaške sanje so se seveda razpršile: iz spominskih meglic je stopila precejšnja tridesetletnica, gladka in rdeča kot naslikano jabolko. Oha sta se gledala osuplo, toda nikakor ne užaloščeno. Zakaj sanje so sanje in te so bile priložene k starim spricvalom sporazumom. Sicer pa se je bodoča izpremenila le na telesu, v duši je ostala občutljiva in nežna sedmošolka, čeprav je postala dobra gospodarica.

V zasedenih postajnih poslopih je mrgolelo zidarjev, sobnih slikarjev in plekarjev. Moški v popokanih oblekah so si tu uredili kot v delavnici. Nekateri so postavljali peči, drugi so dovažali pohištvo in orodje. Nanda se je vrtela na stolu.

Odpravnik, stari samec, je hodil po tem razdeljanju, kakor po nepričakovanim nalivu iz utrgega oblaka. Nenehoma se je moral izogibati opeki in dvigati noge iz luž. Ves čas je molčal, niti ni kadil, pa niti psa ni pogledal. Da bi se izognila neredu, sta hodila v prostem času ven v mestce oba, gospod in pes.

In prav v mestu je prežala na njegov samski položaj nevarnost. S takim nevarljivim obrazom! S tako mirnim pogledom! V tako mili osebi!

Učiteljske ročnih del je obdeloval v gostilni, v kateri je posedal nad časniki tudi gospod odpravnik.

Ona je tudi rada brala, toda brala je, kakor je bil od nje izvedel, le pesmi. Ljubila pa je tudi naravo. Tisti gozd poleg postaje, je pravila, je kakor iz Sna kresne noči! In ribnik Poličnik tam za progo da je spominjal na jezero Ukerve. Fazanski travnik, na katerem rastejo spomladni veliki zvončki, jeseni pa podleski, je kakor ustvarjen za ples vil.

Gospod odpravnik jo je povabil, naj bi šla tja na izprehod — in iz tega je bilo poroka.

Ko sta bili načelnica in Kindlova zadnjič v oklicih, je tebelebil z njima raz prično tudi gospod odpravnik — enkrat za trikrat!

Zato je bilo toliko slavlja, zato je bilo na tih postaji toliko ljudi.

Po porokah se je postaja spreminjala. Kjer je prej kraljevala Nanda, so zdaj gospodarile tri mlade gospe. To ni bila več tiha postaja, zakaj tu so peli in igrali na klavir ali pa je grmel radio.

Kmalu se je razlegalo naokoli tudi drugačno vpitje.

Prva izmed mladih soproj je kupila otroški voziček Kindlova.

Komaj se je fant rodil, že se je razvil po vsej postaji. Za botra je šel, kakor je zahteval postajni čbica, gospod načelnik. Kindl mlajši je dobil od botra v dar srebrno uro.

«Jaz bi mu dal rajši kakšno dušilo,» je zaburil Kindl starejši z očetovskim ponosom.

Če je bila postaja prej družabni branik samskih mož, se je izpremenila zdaj v majhen ženski svet ženskih težanj, postranskega šepetanja, tajnih ubijanj in veselih prvatov.

Zdal so začeli Kindlovo dečko rasti zobčki in so nastale z njim skrbi, zdaj se je zopet spotaknila gospa načelnikova ob tračnico in skoraj bi bila padla, o, o, to bi bil lep dar! Na srečo se ni zgodilo nič. Deklica se je rodila po vseh pravilih, le tistih devet mesecev navihanka ni dodržala. Načelnik je zvrnil to na Nandini slab zgled.

Otročička sta proslavila novo slavlje in nov krst. Za botro je šla gospa odpravnikova, zakaj — še petalo se je — pri odpravnikovih pa še vedno ni nič.

«Dragi tovariš,» je napil načelnik botru, «zdaj ste pa vi na vrsti, da ohranite sloves postaje!»

Dokler so bili možje še samci, je bilo videti, kakor bi postaja ne obratovala, stal je tudi čas. Zdal pa je tekel čas kot voda in vedno se je nekaj dogajalo. Nandini Deček je bil begal za atekom z rdečo zastavico, načelnikova Liduška pa se je učila stati v leseni «gredici» — gospod odpravnik pa je slabe volje poslušal ugodne zbadljivke prijateljev iz mesteca.

«Kako veselo je tu, kako to raste! Vi pa nič, vi nič, vi, gospod odpravnik, s postajo niste solidarni!»

«Da bi te strela,» si je mislil od-

pravnik užaloščen. Nekoč je peljal svojo gospo v Prago. O tem ni omenil nikomur. Nihče ni zvedel, da je stari doktor utrl mladi ženi solzice in jo prisilil k ljubeznivemu nasmehu, ko ji je rekel:

«Pazite nase in pripravljajte si plenice!»

Postaja je videla le, kako je vodil gospod odpravnik svojo gospo kot bi bila iz najzrednejšega porcelana, da gospa naskrivaj šiva srajčke, da veže velike podbradne prtičke in da se oba skrivaj nasmejujeta.

V času, ko je narava okoli postaje vresčala s polnimi gnezdi, ko si je nastavilo vsako steblo cvet kakor pesem, ko je veter odpiral oblake kot velikanska naročja, se je razlegal iz postajnega poslopja hrupen krik dveh zdravih otroških grl, in odpravnik je stekel iz spalnice naravnost k blagajni in naznanil občinstvu, čakajočemu na vozne listke:

«Dva fanta! In kakšna!»

Nato je Kindlova prenehala bleščati kot dober zgled.

ZNANCI S PARTIZANSKEGA TABORA V BAZOVICI

Pihalni orkester mestne milice iz Ljubljane bo imel prihodnjo nedeljo popoldne ob 17. uri koncert v Kulturnem domu

ZAČETEK NOVE PRIREDITVENE SEZONE KULTURNEM DOMU

Pihalni orkester milice iz Ljubljane med vodilnimi svoje stroke v Jugoslaviji

Ansambel je doslej dokazal izreden kvaliteten vzpon - Vsi godbeniki imajo primerno glasbeno izobrazbo, vsaj srednjo glasbeno šolo

Za otvoritev nove, četrte sezone v Kulturnem domu, bomo imeli teden v gosteh pihalni orkester mestne milice iz Ljubljane, ki se nam bo predstavil 15. t.m. popoldne.

Za mnoge naše ljudi na Tržaškem in na Goriškem sta odlični godbeni korpusi ni več neznanca, saj je sodeloval na poletnem partizanskem taboru v Bazovici in na prvomajski prireditvi prosvetnega društva «Briskri grla» v Steverjanu. Mnogi so ga tudi že slišali na raznih ljubljanskih koncertnih ali priložnostnih nastopih. Toda vendarle nam bo šele koncert na odru kulturnega doma, torej v koncertni dvorani, nudil priložnost, da se bomo lahko seznanili z vsemi njegovimi kvaliteta, ki ga uvrščajo med vodilne pihalne orkestre v Jugoslaviji in v najvišji razred tistih ansamblv v Evropi.

Slovenci glede godb na pihala nimamo posebnih tradicij, čeprav smo prve dobili že pred 100 let v dobi čitalnic. Danes je sicer v Sloveniji okrog 70 amaterskih godb, kar je precej več kot pred vojno, vendar je njih kvaliteta z izjemo kakšne deseterice, na začetni amaterski ravni. Zato je povojni pojav tako kvaliteten godbe, kot je godba ljubljanske milice, v zgodovini slovenske glasbe izjemen in prav je, da se z njo, njenim nastankom in razvojem

Jože Hriberšek

nekoliko seznanimo, posebno se zdaj, ko prihaja med nas kot že doma in v tujini uveljavljen poklicni pihalni orkester, kakor v zadnjem času povsem upravičeno pravijo kvaliteten godbam na pihala.

V Ljubljani smo zato obiskali sedanjega dirigenta godbe Jožeta Hriberška. Našli smo ga v po-

slopu godbe v Šiški pod Rožnikom po pravkar končani vaji in izkoristili njegovo ljubeznivost za kratek razgovor.

Začetki godbe segajo v leto 1948, ko je bil iz bivših godbenikov vojaške partizanske godbe in še nekaterih drugih, ustvarjen prvi zamelek, ki se je nato kar hitro razvijal ne samo po številu godbenikov temveč tudi kvaliteto. Prvi dirigent je bil Vinko Struclj, ki je bil obenem tudi avtor nekaterih priredb in izvršni skladatelj za pihalne ansamble. Seveda ta začetni ansambel, ki je sicer kmalu dosegel število okrog 60 članov, še ni bil sposoben za kvaliteten koncert, odlično pa je služil svojemu takratnemu namenu, to je sodelovanju pri proslavah in prireditvah, kakršnih je v tistih prvih povojnih letih bilo na pretek.

Toda razumljivo je, da je ansambel sam težil k poglobljanju kvalitete, saj so ga imeli v rokah ljudje, ki se spričo resnosti svojih namenov niso mogli zadovoljiti zgolj z utilitarističnim nastopanjem. Kadre, ki jih je v mnogih primerih ogrevalo v začetku le amatersko navdušenje, je bilo treba izobraževati in jih usposabljati za resnejše zahteve. V okviru ansambla so ustanovili glasbeno šolo. Vodstvo ansambla je kmalu prevzel odlični pedagog in dirigent Rudolf Starič in njego-

va kvaliteta rast je bila takorekoč otipljiva, saj je dovoljevala tudi instrumentalno popolnejšo zasedbo, kar je zopet omogočalo širjenje repertoarja z vključevanjem vedno bolj zahtevnih koncertnih priredb.

Prvi javni koncert je imela godba leta 1956, ko je nastopala skupno z zagrebško in sarajevsko vojaško godbo. Takrat je njen repertoar v glavnem še vedno obsegal pretežno priredbe partizanskih pesmi in skladb, toda izboljšana kvaliteta ji je že dovoljevala vključevanje, opernih odlomkov in raznih fantazij, dokler se ni v letu 1960, ko je navezala tesnejše stike z nizozemskimi godbami, začela bolj in bolj intenzivno posvečati izvorni resni glasbi za pihalne orkestre, to pa pomeni, da je prešla na višjo raven pihalnega muziciranja, na formiranje lastnega izraza, ko moremo in moramo že govoriti o polnem umetniškem interpretiranju izvornih partitur za pihalne orkestre. Seveda je tak kvaliteten vzpon zahteval tudi prilagajanje orkestralne zasedbe ansambla, ki je moral svoj klasični osnovni sestav izpopolniti z oboami, fagoti, saksofoni, bas in celo alt klarineti, ki so tudi v največjih evropskih ansamblh dokaj redki.

Posledje pihalni orkester ljubljanske milice nastopal po raznih krajih Jugoslavije, kvaliteten višek njegovih javnih nastopov in uspehov pa je predstavljalo gostovanje leta 1963 na Nizozemskem, kjer imajo vsako četrto leto neke vrste olimpiado pihalnih orkestrv, ko se zberejo najboljši ansamblji iz Francije, Švedske, Španije, Italije in od drugod, kjer je godbena tradicija že stara. Uspeh tega gostovanja je bil naravnost fantastičen. Orkester je priredil pet javnih koncertov in samo enemu od teh je prisotnovalo kakih 2000 poslušalcev. Ocene glasbenih strokovnjakov so bile laskave in godba si je tudi med občinstvom osvojila nedeljene simpatije.

Ko je dolgoletni dirigent in pedagog Rudolf Starič stopil v pokoj in odločil dirigentsko palčko, je vodstvo pihalnega orkestra ljubljanske mestne milice prevzel sedanji dirigent Jože Hriberšek, ki je bil kot hornist že od leta 1952 član orkestra; sicer pa je bil dolgo časa Staričev pomočnik. Pod njegovim sposobnim in mladostnim vodstvom je ansambel še bolj napredoval, se izpopolnjeval in si s svojo kvaliteto pridobil še večji ugled, zlasti še, ko mu je uspelo premagati nekatere predsodeke in pomisleke glede umetniških zmognosti pihalnih ansamblv. Danes šteje orkester okrog 60 godbenikov, ki imajo vsi brez izjeme ustrezajočo glasbeno izobrazbo, to pa pomeni, da imajo vsaj srednjo glasbeno šolo, nekateri celo glasbeno akademijo ali pa jo pravkar končujejo, nekaj članov pa deluje tudi na pedagoški akademiji. Ker pihalni orkester kot tak nima več lastne glasbene šole, sprejema nove godce le na podlagi avdicije in razumljivo je, da lahko pridejo vanj samo kvalitetni posamezniki.

V zadnjih letih, odkar vodi ansambel Jože Hriberšek, nastopa vsako leto v Krizankah in v veliki koncertni dvorani ljubljanske Filharmonije z zahtevnimi koncertnimi programi, razen tega sodeluje tudi na drugih prireditvah po Sloveniji in Jugoslaviji, nekateri pa je bil tudi naš gost v zamejstvu. Mnogo sodeluje ansambel tudi z amaterski-

mi godbami, s čimer pomaga pri njihovi rasti. Repertoar, s katerim razpolaga, je tako obsežen, da lahko z njim nastopa nekaj let, seveda pa ga sproti dopolnjuje s studiranjem novih izvornih del in priredb.

S tem je bil moj razgovor s prijaznim dirigentom Jožetom Hriberškom pri kraju, toda preden sva si segla v roke in si zaželela navidež v Trstu, sem mu vendarle zastavil še eno vprašanje: «S kakšnimi občutki, tovariš Hriberšek, prihajate v naš tržaški Kulturni dom?»

«Predvsem z veliko radostjo. Cutimo se počasteni, da bomo z svojimi koncerti začeli novo kulturno sezono v našem domu kulture in upamo, da bomo zadovoljili vaše občinstvo. Osebo pa si od tega koncerta mnogo obetam tudi zato, ker bi želel, da bi se tudi italijanska javnost seznanila z našim pihalnim orkestrom, da bi se tako morda bolj razvilo tisto sodelovanje, ki je tudi med smotri vsakega kulturnega prizadevanja, zlasti še v glasbi.»

Jože Koren

Revija Sipario je svojo dvojno številko 256-257 (avgust — september 1967) posvetila gledališču v Španiji; iz te revije sta gornji sliki. Na prvi je prizor iz španskega dela «Četa za smrt», ki ga je napisal Alfonso Sastre, igralo pa Univerzitetno ljudsko gledališče leta 1953. Delo pa je že po tretji predstavi cenzura prepovedala, češ da je protimilitaristično, pacifistično in protipatriotično. Na spodnji sliki pa je prizor iz «Pravičnikov» Alberta Camusa, ki jih je uprizorilo Katalonsko eksperimentalno gledališče

Zanimiva knjiga napisana nezanimivo

(Mato Radulović:

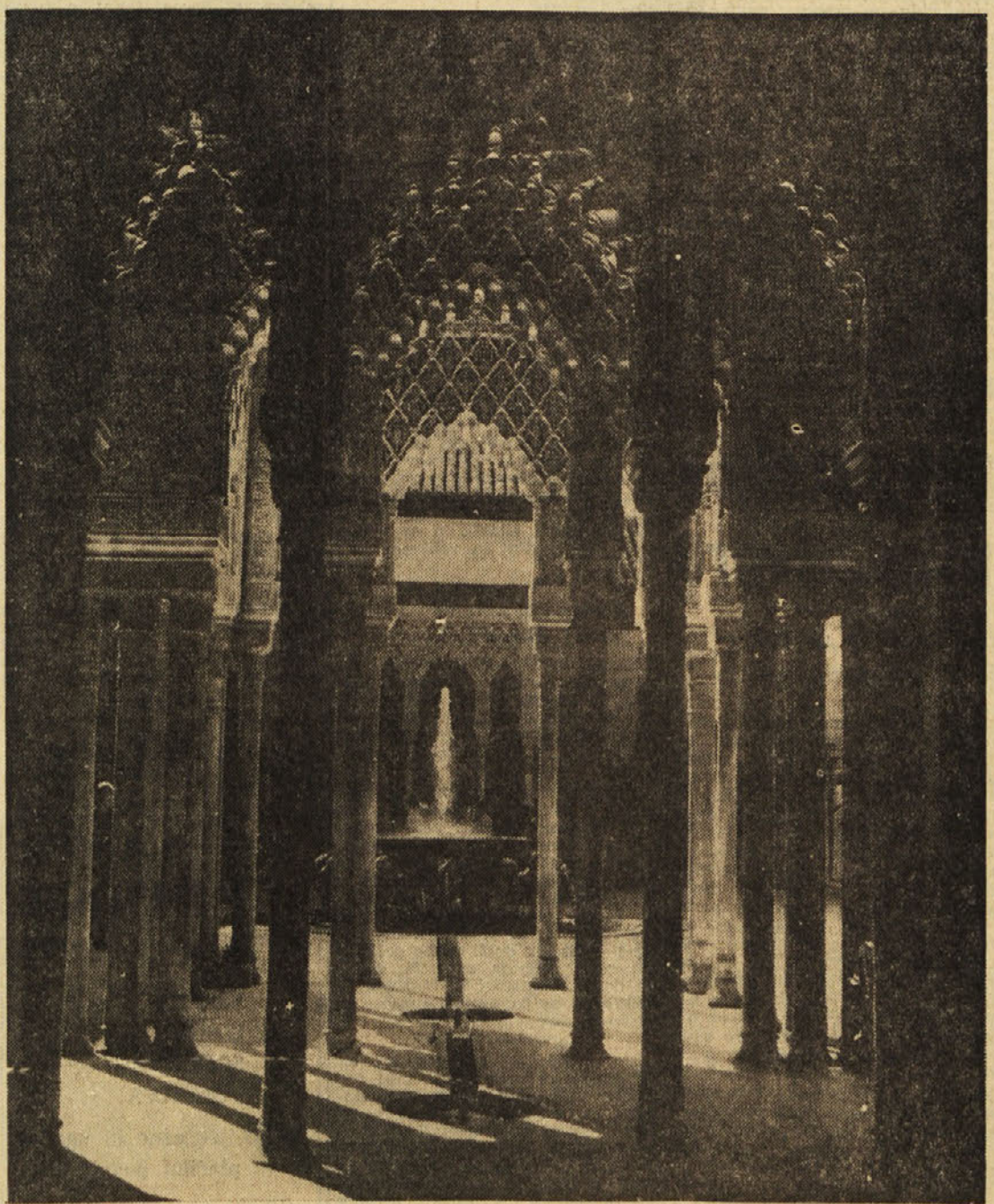
Krog se je sklenil na tromeji.

Založba Borec.)

Na tromeji med Bosno, Srbijo in Črno goro je precej pusto, redko naseljeno in zaostalo področje, ki je tudi med vojno močno trpelo. Tudi po vojni je trajalo še precej let, preden so se rane zacelile in je ljudstvo začelo živeti v miru in napravilo prve korake napredka. Kajti prav na tem področju so se nekaj let po vojni živeli in operirali sovražniški napredki in pripadniki nekdanjih četniških skupin. Odpadniki so s stalnim ropanjem po vaseh, naseljih ter planinah zastrašili in zbegali ljudi, ki sploh niso mogli živeti v miru. Prav tako so pripadniki teh skupin, ki so se nazadnje razvile v pravzaprav roparske tolpe, jemali ljudem vse, kar so potrebovali za življenje in obstoj. Mnoge hiše so izropali po večkrat na leto in odnašali vse, kar so potrebovali, in se tako že tako siromašnim prebivalcem napravili še več gorja. Prebivalstvo, deloma v strahu pred njimi deloma pa, ker so bili med njimi tudi zaščiteni banditi, je mnogo trpelo. Varnostni organi so dolgo časa preganjali bandite, dokler se jim leta 1954 ni dokončno posrečilo ujeti ali pa pobiti zadnjih posameznikov, ki so v skalah na odročnih planinah, v podzemskih skrivališčih in na stalinah begu vztrajali do zdaj. V teh krajih je se torej odvijalo zadnje dejanje bojov varnostnih sil proti odpadnikom.

O vseh teh bojih govori knjiga Krog se je sklenil na tromeji, ki jo je napisal Mato Radulović, sam pripadnik varnostnih sil, sedaj podsekretar v zveznem izvršnem svetu, ki se sicer tudi ukvarja s publicistiko. V knjigi je na dobrih 250 straneh prikazal spopade varnostnih sil z odpadničskimi četniškimi skupinami in s posameznimi banditi do njih popolnega uničenja. Skoda, da ni podrobneje opisal tudi zajete Druge Mihajlovića, kar so sicer opisovali še drugi, kar pa bi vendar sodilo v knjigo o dokončnem obračunu s četnistvom. Kakor je to poglavje nove jugoslovanske zgodovine iz časa neposredno po vojni samo po sebi zanimivo, pa knjiga ni napisana s kakimi posebnimi odlikami. Je sicer dokumentarna, opremljena tudi z nekaterimi fotografijami, toda sam način pripovedi je preveč suhoparen, enoličen in premalo zanimiv, da bi bralca pritegnil. Kljub zanimivim dogodkom nas knjiga zaradi načina pripovedi ne more posebej navdušiti. Tako je lep primer, kako nas tudi v dokumentarnih delih samo stvarno opisovanje dogodkov brez najmanjše literarne duhovitosti ne more zadovoljiti.

Skrben prevod je oskrbel N. Carevski, medtem ko je knjigo lepo opremil Tone Lazar.

«Dvorišče levov» v slavni palači Alhambri v Granadi.

(Foto M. Magajna)

Doberdobska godba leta 1913 pred »gostilno pri Pericu Mihaelu«, v kateri je imela sedež Dolinski fantovski kvartet in pevski tercet

Godbeno društvo »Kras« v Doberdobu je proslavilo 20-letnico obnove

26., 27. in 28. avgusta je doberdobsko godbeno društvo »Kras« slavilo 20. obletnico svoje obnove. O delovanju tega društva, ki je eden glavnih odsekov prosvetnega društva »Jezero«, smo že poročali ob raznih nastopih in prireditvah. Da bi pa našim prosvetarjem postregli s podatki o prvih letih tega društva, smo stopili k dvema še edino živečima članoma stare doberdobske godbe, ki sta nas prav rada seznanila z delovanjem prvega godbenega društva na južnem Krasu, ki je prispevalo levji delež h kulturni zgodovini prosvetnega življenja v Doberdobu. Ta dva člana sta Andrej Jarc in Ivan Jelen, katerima se 80-letni boj za vsakdanji kruh komajda pozna.

»Godbeno društvo«, kot so ga takrat imenovali, je bilo ustanovljeno leta 1911, njegov prvi predsednik je bil Ivan Ferletič-Mihačev po domače, načelnik pa Jožef Jarc. Nekaj let pozneje sta bila izvoljena za predsednika oziroma načelnika Andrej Jarc in Ivan Jelen. Ob ustanovitvi je bilo v godbi 17 članov. Vsi so bili Doberdobci. Njih število pa je hitro naraščalo, tako da je godba že nekaj let pozneje štela 23 članov. Vadil jih je učitelj Kubik, ki je bil Čeh po rodu. Preden je prišel v stik z doberdobskimi fanti, je bil častnik v avstrijski vojski, pri kateri je vodil eno najbolj znanih godb avstroogrske vojsne mornarice. Bil je izredno talentiran, saj je skomponiral tudi več cerkvenih pesmi in veselih koračnic. Pravijo, da je že na prvo melodijo, ki mu jo je kdo zažvižgal, znal zložiti romantični valček ali pa poskočno polko.

Društvo je imelo tudi svoj stanke, ki je dal godbi na razpolago Mihael Peric v svoji gostilni. Pa tudi pomagal je godbi in društvu, namesto najemnine pa je enkrat v letu povabil vse godce in njihove žene ali dekleta, da so mu prišli kositi travo zastoj. Seveda je za vse pripravil bogato kosilo, po katerem so na široki ravni (travniku) igrali, pili, jedli in plesali, nato pa spet prišli za kose in grablje ter nadaljevali delo do poznega večera.

Društvo je imelo tudi svoj statut, katerega je potrdilo samo okrajno cesarsko glavarstvo, ki je imelo takrat svoj sedež v Trzinu. V statutu so bile tudi nekatere zelo stroge določbe, ki so jih morali vsi vestno spoštovati.

Če je kdo hotel izstopiti, je moral pustiti instrument društva in povrh še plačati globo. Vse stroške za instrumente in druge priprave so morali nositi godci sami, ker jim nihče ni dajal podpor. Le enkrat na leto jim je občina dovolila semenj, kot so ga takrat imenovali, ne da bi moralo društvo plačati davek, katerega je takrat pobirala samo občina. Vadili so dvakrat tedensko do polnoči, včasih pa še dlje, tako da je moral počivati Ivan Jelen, ki je bil učiteljev voznik, v poznih urah vpreči svojo belo kobilo in odpeljati učitelja s ko-

Slovenska
prosvetna zveza
vabi na KONCERT
MILICE mesta Ljubljane
ki bo naslednjo nedeljo
ob 17. uri v
Kulturnem domu

lesljem domov v Ronke. Igrali so povsod, kamor so jih vabili, na raznih semnjih, cerkvenih praznikih in procesijah, posebno radi pa za 1. maj, ki je bil že takrat praznik kraških delavcev. Za pušta leta 1913 so bili povabljeni kar na tri kraje in da se ne bi nikomur zamerili, so se razdelili v tri skupine in odšli eni v Miran, drugi v Kostanjevico na Krasu, ostali pa so igrali doma v Doberdobu.

Ko je izbruhnila prva svetovna vojna so morali skoraj vsi na fronto, ostali pa z družinami v begunstvo. Dolga vojna je pobrala precej marljivih članov, poleg tega pa še vse instrumente in ves notni material.

Po vojni je vas spet oživila in tudi godbeniki so se zbrali ter povabili medse še nekaj novih. Nakupili so si nove instrumente v Pierisu, ki so jih morali tudi sami plačati. Vadili so v hiši Ivana Jelena. Počasi se je spet vračalo veselje. Začeli so znova igrati na semnjih in pustnih prireditvah pri cerkvenih obredih in za 1. maj. Ko pa je zavladal fašizem, je veselje jelo popuščati in tudi prosvetno delovanje je kmalu izumrlo. Začeli so jim nalagati visoke davke ob vsakem nastopu ter podplačevati člane, da bi opustili prosvetno delovanje. Čeprav so jim prepovedali igrati slovanske koračnice, so večkrat zelo tvegano zaigrali narodno »Od

Urala do Triglava«, ki je bila kot trn v peti takratnim fašističnim prenapetostem. Pod takšnim pritiskom so marljivi godci še kakšno leto nastopali, potem pa so jim oblasti dokončno prepovedale vsako delovanje.

Ko sta nam Jarc in Jelen opisovala zadnje dogodke pred razpustitvijo godbe, so se jima oči orosile, toda eden od njiju je kmalu dodal: »Potem pa smo jim pokazali, kaj smo mi!«.

In prišel je čas, ko so Doberdobci res pokazali kaj so. Skoraj vsi so se vključili v narodnoosvobodilno borbo in v njej darovali 72 človeških žrtev. Takoj po drugi svetovni vojni pa so se spet lotili prosvetnega delovanja in kar kmalu znova ustanovili tudi godbo na pihala. Na pobudo marljivih domačinov je zrastle prosvetno društvo »Jezero«, v katerem sta že od samega začetka začeli delovati dramska in športna skupina, kot krona prosvetnega dela pa je bil na novo ustanovljen pevski zbor, ki je še danes v ponos doberdobskih prosvetarjev, kateri bi se ob zgledu prvih doberdobskih prosvetnih delavcev lahko še danes marsikaj naučili glede požrtvovalnosti in predanosti prosvetnemu delu.

Janko

Šport in prosveta

Znano je, kako je v zadnjih letih našo mladino zajel val športnega navdušenja v vsem slovenskem zamejstvu. To je povsem razumljivo ko vemo, kakšen razmah je zadobil šport v vsem svetu, pri nas pa tudi plemenite nagibe, kateri vodijo že dolga leta vse tiste, ki žrtvujejo nesebično lastne sile na tem področju. Da je pri nas razmah športa upravičen, je videti tudi iz rezultatov, ki jih je naša mladina dosegla in jih dnevno dosega ne le v medsebojnem tekmovanju slovenskih športnih društev, marveč tudi ko meri svoje sposobnosti in zmogljivosti na mednarodni športni ravni. Šport je postal v zadnjih 50 letih, pa najsibota katera koli njegova zvrst, prava potreba pri izživljanju mladine ali prava strast če mislimo na rekorderstvo, ki je postalo nujno njegov glavni namen in cilj, da ne govorimo o ekonomskem dejavniku sodobnega v celoti zajetega športa. Samo tisti, ki ne doume veliko vzgojno in družbeno vlogo športa si lahko upa oporekati tem dejstvom. Fizična moč in telesna vzgoja ni le lastnost in monopol velikih narodov, marveč omogoča tudi malim in najmanjšim narodom zavirljive uspehe v športu. Po njih vrednotijo narode, po njih se dviga ugled nekega naroda in vrhunski rezultati postavljajo male narode na isto raven z velikimi narodi. Kljub temu, da so to neovrgljiva dejstva, se mi zdi vredno in potrebno razmišljati o vlogi športa glede na specifične okoliščine določene narodne skupnosti. Ne bom se razpisal o tem obširnem vprašanju. Omejil se bom le na enega številnih aspektov tega problema in na vlogo športa pri naši zamejski skupnosti.

Če hočemo ohraniti svojo narodno bit za mejami matične države, je prvenstveno potrebno ohraniti svoj jezik, ki je porok in glavni instrument za ohranitev lastne kulture. V kolikšni meri pa sta prosvetljenost in kulturna raven važen činitelj za življenje narodne skupnosti ni potrebno razpravljati. Prav gotovo je slovenski šport in športnokulturna dejavnost v zamejstvu, ki slavi ravno sedaj 10-letnico hvale vrednih in uspešnih naporov, važen dejavnik v izvrševanju te naloge. Kljub temu, da to ni izrazito glavna naloga športa, je našemu športu uspelo zbrati na svojih igriščih malodane vso slovensko mladino, ki se na tekamah bori za lastne društvene pa tudi za svoje narodne barve. To je nedvomno velik uspeh zamejskega športa. Težko pa se je spuščati v analizo vprašanja v kolikšni meri bo šport kot novi, sodobni pojav, uspel prispevati ali morda

celo nadomestiti instrumente, ki so skozi 150 let veljali kot narodnoobrambni in v novejši dobi obenem zagovorniki poštenega sožitja z večinskim narodom na pravičnih demokratičnih načelih. To bo pokazala bodočnost.

Kljub vsemu temu želimo v tem sestavku opozoriti na nekaj o čemer je važno razmišljati. To je neredek in opazen pojav, da ponekod absorbira šport v pretežni meri vso dejavnost mladine na škodo prosvetne, kulturne in izobraževalne potrebe in koristi.

Ne postavljam v diskusijo vprašanja narodne zavesti, ki jo narod in mladina lahko ohrani in krepi s pomočjo različnih instrumentov. Mislim pa, da če bi šel razvoj pri nas samo v smeri športa, bi morali kaj kmalu ugotoviti kako izumira zanimanje za slovensko prosveto, za slovensko petje in za slovensko knjigo. Posledice takšne preusmeritve bi postale za naš obstanek lahko ugodne.

Želim le opozoriti na ta problem in pravim, da je vredno o tem razmišljati. Mnenja sem, da je potrebno zastaviti ves napor v to, da se ohrani in oblikuje slovenskega človeka v našem zamejstvu in danes po poti izobrazbe, prosvete in knjige. Obe področji, šport in prosveta, pa naj bi se čeprav po svojem značaju različni, dopolnjevali in naj bi ne postali alternativna ali celo škodljiva drugo drugemu. V tem leži važnost vloge tako športa kot prosvete in o tem naj bi razmišljali tako športniki kot prosvetarji. Najti je treba pot vzporednega razvoja in razmaha obeh dejavnosti v korist višjega cilja, ki je obstoj našega ljudstva.

dr. R. Hlavaty

Večeri slovenske zborovske pesmi

Pečovodje so predlagali organizacijo večerov slovenske zborovske pesmi, ki ga je Zveza sprejela v okvir osrednjih prireditev letošnje sezone. Pevski zbori naj bi nastopali prvenstveno s priredbami domačih pesmi. Poleg barkovljanskih, ki jih je priredil pok. Milan Pertot, imamo danes malo novih priredb. Kdor koli zna zapeti domačo pesem ali pozna osebo, ki to zna, naj telefonira na št. 31-119 (Trst) in 25-95 (Gorica). Prišli bomo na dom in posneli pesem na magnetofonski trak. Naši znani glasbeniki bodo nato pesem priredili za zbor, nakar bomo razmnoženo poslali zborom. — Slovenska prosvetna zveza.

Prosvetni almanah

Na nedavnem skupnem posvetovanju delavcev s Tržaškega, Goriškega in iz Beneške Slovenije, smo razpravljali tudi o prosvetnem almanahu. Soglasno je bil odobren predlog, naj almanah izide prihodnje leto, ko bomo praznovali več pomembnih zgodovinskih obletnic.

Ne gre za to, da se ta publikacija pridruži raznim publikacijam, ki že izhajajo, bodisi pri nas ali v matični deželi, temveč zato, da v posebni publikaciji objavimo kar največ zgodovinskega gradiva, da to gradivo rešimo, kolikor se še rešiti da, ter da z njim seznanimo zlasti mlada pokolenja, ki iz objektivnih razlogov, v resnici prav malo poznajo dogodke iz naše bolj ali manj oddaljene preteklosti.

Naloga, ki si jo postavljajo prosvetni delavci, ni lahka in ne enostavna. Znano je, da je bilo pod fašizmom uničeno ne le imet-

je slovenskih prosvetnih, kulturnih, gospodarskih in drugih ustanov, temveč tudi gradivo, ki je spadalo v zgodovinsko zakladnico. Tudi zaradi tega so nekateri prosvetni delavci imeli določene pomisleke v zvezi z izdajo almanaha. Toda po skrbni analizi je prevladalo prepričanje, da se s potrpežljivim in skrbnim ter nestrannim zbiranjem da zbrati potrebno gradivo.

Ne gre tu le za pisano gradivo, za podatke, za opise raznih pobud temveč tudi zato, da bomo dokumente, letake, lepake, dopise, pravila, pogodbe in fotografije, ki jih še hranijo v arhivih, knjižnicah, muzejih ali pa jih kot dragoceno svetinjo skrbno čuvajo zasebniki. Vse to bo treba najprej zbrati, preslikati in nato objaviti v almanahu.

Pobuda je velikopotezna. Prizadevanja štirih ali petih oseb, ki naj bi sestavljale uredniški od-

bor, bi bila premalo. Zato je potrebno, da pristopijo k delu vsa prosvetna društva. Dosedanje izkušnje potrjujejo, da je s skupnimi močmi nalogo moč uresničiti. Na Proseku so pred nedavnim na skrbno urejeni razstavi pokazali celo vrsto doslej nepoznatih fotografij in drugih dokumentov. Preteklo jesen smo se seznanili z vrsto zelo zanimivih fotografij in drugega gradiva o nekdanjem prosvetnem delovanju v Rilemanjih. Nekaj omenjenega gradiva je bilo objavljeno v mali brošuri, ki je izšla ob 70-letnici tamkajšnjega prosvetnega društva »Slavec«. To sta dva primera, ki nelzpodbitno potrjujejo, da je z dobro voljo moč napraviti marsikaj.

Treba je torej pristopiti k delu. Vsak prosvetni delavec lahko nekaj naredi ter tako po svoje prispeva k uresničevanju zamisli, ki je brez dvoma velikega pomena.

Miro Kapelj

PO DALJŠEM MRTVILU

Bazovska «Lipa» zopet zeleni...

ški pevski zbor «Lipa» iz
vice se je preko poletja znat-
pomladil. Z odhodom zboro-
e Ubalda Vrabca so stari
nekač časa mirovali in niso
Peli so le od časa do časa,
je pač slučaj nanesel. Le-
meseca februarja pa je zbor
il vaditi zborovodja Stanko
rič, ki se žrtvuje, da prihaja
mpolaja k vajah, ki so dva-
na teden. Za to priliko so
gnili v zbor nekaj mladih
ov, ki so s svojimi mladimi
vi osvežili ves stari pevski
rial. Zbor šteje danes 42 pev-
Tako pomlajen zbor je prvič
pil na partizanskem tabo-
Bazoviči dne 29. julija s
zanskim programom. Pozne-
nastopil še dvakrat in sicer
Opčinah in v Trebčah na
liku tiska.

nju z željo, da tudi po poroki,
kljub veliki zaposlitvi na novem
življenjskem položaju, ostane naš
Tonček še naprej v prvih vrstah
prosvetnega delovanja v Bazoviči.
M. P.

Novice iz društev

Glasbena matica in prosvetno
društvo Škedenj bosta priredila
v novembru svečano spominsko
prireditev, posvečeno skladatelju
Ivanu Grbcu. Grbčevo zapuščino
ureja njegov hvaležni «učenec»,
skladatelj prof. Pavle Merku.

Prosvetno društvo «Prešeren» v
Boljuncu pripravlja za naslednjo
nedeljo kulturno prireditev, pri
kateri bo poleg domačega meša-
nega zbora in dramske skupine,
ki bo uprizorila enodejanko «A-
nalfabeta», sodelovalo tudi dru-
štvo «Slovenec» iz Boršta s pev-
skim zborom. Društvo «Preše-
ren» namerava prirediti zadnjo
nedeljo v oktobru izlet v Bene-
čijo.

V januarju, po vsej verjetnosti
23. (v Trstu) in 24. (v Gorici)
bo gostoval 80-članski mladinski
zbor osemletke iz Lesc pri Ble-
du. Zbor vodi naš dobro znani
glasbenik Karel Boštjančič. Slo-
venska prosvetna zveza, ki bo or-
ganizator koncerta, bo poskrbe-
la za avtobusni prevoz otrok kot
za lansko predstavo «Sneguljci-
ce».

Kriški prosvetni delavci se že
nekač časa pripravljajo na ob-
ni zbor. V letošnji sezoni imajo
namen pripraviti samostojno pri-
reditev v Kulturnem domu, kjer
bodo nastopili z dramsko dru-
žino, pevskim zborom, etnografsko
razstavo in razstavo del pokoj-
nega kriškega slikarja Alberta
Sirka.

Pri p.d. «Ivan Cankar» imajo
po poletnem premoru zopet red-
ne tedenske seje ob ponedeljkih.
Z delom je začela tudi društve-
na dramska skupina, ki priprav-
lja novo igrjo. Zelo aktivni so
tudi društveni športniki.

Skupina deklet s Proseka in Kontovela v narodnih nošah na proslavi 80-letnice pevskega društva «Hajdrih» na Proseku

Zgodovinsko in etnografsko gradivo je naša bogata duhovna zakladnica

Vstopamo v novo delovno ob-
dobje prosvetnih društev s pre-
cejšnjim optimizmom. Ta optimi-
zem je vsekakor upravičen. Z
združitvijo osrednjih matic napre-
dne kulture so bili ustvarjeni po-
goji, da se odpravi tudi v vaseh
nepotrebna razcepljenost in se ta-
ko koordinirajo vse zdrave sile na
skupnem programu in skupnem
delu. Brez odloga bi morala pri-
zadeta društva, tudi tista, ki jim
je že uspelo doseči akcijsko enot-
nost, izvršiti še formalno združi-
tev. Med drugim bo to koristno
tudi zato, ker bodo nekateri funk-
cionarji sproščeni, da bodo lahko
prevzeli odgovornost za druge na-
loge. In teh ni malo. Posebno ker
je prodrl v zavest naših prosvet-
arjev spoznanje, da je v naših
razmerah naloga prosvetnih dru-
štev mnogo širša, kot kje drugod.
Tudi to spoznanje je razlog za naš
optimizem. In končno: vtis imam,
da se med našimi prosvetarji raz-
vija večja kritičnost v kvaliteti sa-
mega prosvetnega dela. Marsikje
je dobila v preteklosti «rekreacija»
preimenitno mesto. Z razvojem
kritičnosti, z globljim razumeva-
njem bistva prosvetnih društev,
bo «rekreacija» sicer ostala, ker

mora ostati, v okviru naših pro-
gramov, toda ne kot smoter, kot
namen, temveč le kot sredstvo. V
tej optimistični perspektivi vidi-
mo tudi nastajanje pogojev, da se
aktivnost prosvetnih društev usme-
ri tudi v poljudnoznanstveno delo
na etnografskem in zgodovinskem
področju. Da se izjasnimo: prav
gotovo ne bo dolžnost društev, da
se ukvarjajo s čisto znanostjo, če-
tudi se bo našel med članstvom
tudi kdo, ki ima pogoje, da se raz-
vije v znanstvenega delavca. Dolž-
nost društev pa bo, da sodelujejo
pri zbiranju in ohranjanju vseh za
etnografijo važnih elementov. V
isti meri je dolžnost društev, da
pomagajo in sodelujejo pri zbira-
nju in ohranjanju gradiva, ki
priča o preteklosti domačega kra-
ja, pa naj gre tu le za kroniko
prosvetnega društva pa vse tja
do splošne krajevne zgodovine
vključene v dogajanje posameznih
dob in v širše geografsko okolje.

Ustanovitev posebnega referata
za zgodovino in etnografijo v od-
boru SPZ, ki je bila izglasovana
na zadnjem občnem zboru, ni
pravzaprav nič originalnega. Pred
tem je že prišla pobuda iz samih
društev. In prav to je ugoden

znak, da je mogoč razvoj tovrstne
aktivnosti v naših društvih. Pro-
svetarji prosvetnih društev «Albert
Sirka» in «Vesna» iz Križa so po-
budniki in organizatorji prve etno-
grafske razstave pri nas. Pa so
našli že posnemalce: ob kmečkem
taboru na Opčinah je bila v av-
gustu že druga taka razstava. Ti-
sočem obiskovalcem obeh razstav
se je etnografija gotovo približala
in menim, da bomo za to udeležto-
vanje našli pripravljena tla. Če
pa povežemo s tem še izredno za-
nimanje meščanov za naš Kras,
ki je postalo z vsemi mogočimi
komisijami, razstavami, brošura-
mi, okroglimi mizami in predava-
nji kar moda, potem se moramo
zares vprašati ali nismo mi Kra-
ševci (in raztegmem to še na vse
podeželje tja do beneško sloven-
skih dolin) prvi poklicani, prvi
dolžni, da zberemo in ohranimo
vse, kar je bilo in je karakteri-
stično v materialni in duhovni
kulturi našega ljudstva, nas sa-
mih. In s tem še nismo kot na-
rodna skupnost opravili vsega, kar
smo dolžni našemu Krasu.

Za zbiranje zgodovinskega gra-
diva nosi pobudo agilno prosvetno
društvo Prosek-Kontovel. Kdor si
je ogledal njihovo razstavo ob
osemdesletnici pevskega društva
«Hajdrih» bo pritril, če povim,
da je bila ta razstava za pozor-
nega obiskovalca zadostna šola,
kaj in kako naj se zbira. Da ima-
mo še kaj Kontovelov in Prosekov,
bi bila naloga zgodovinarja, ki naj
napiše zgodovino našega prosvet-
nega in gospodarskega razvoja,
dokaj lahka.

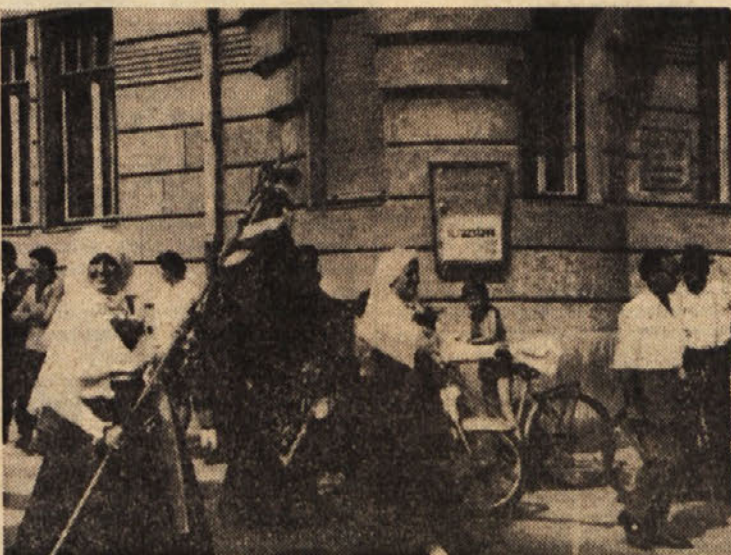
S sklepom posvetovanja zastop-
nikov prosvetnih društev, da se
prihodnje leto izda almanah na-
ših društev, stojimo neposredno
prav pred to nalogo. Jo bomo
zmogli? Četudi je naloga težka,
ne dvomim, da bi ne uspeli. Toda
uspeh je vezan na nekatere po-
goje. «Brez muke ni moje!» Tako
tudi brez našega dela, kolektivne-
ga dela, ne bo almanaha. In še
to! Čas je kratek. Vsako odlaga-
nje bi omajalo gotovost roka, ki
je bil postavljen za izid almana-
ha. Zato naj društva ne čakajo
«direktiv od zgoraj». Vsak odbor
naj se na prvi, na skorajšnji seji
pogovori o tem in naj iz svoje sre-
de ali pa izmed članstva izbere
primerne tovariša ali tovarišico,
ki bi hotel sprejeti dolžnost neka-
kega krajevnega referenta za zgo-
dovino in etnografijo. Društveni
tajnik naj takoj sporoči ime in
naslov tovariša, ki je sprejel to
dolžnost, Prosvetni zvezi. Le tako
bomo mogli preiti od besed k de-
janjem.

Drago Pahor

naše narodne noše na reviji v Kamniku

nedeljo, 3. septembra je bila v Kamniku velika revija slo-
v. narodnih noš. Na prireditvi so sodelovale narodne noše iz
krajev Slovenije in tudi noše iz tržaške in goriške okolice.
Pana so bila prosvetna društva Slavko Škamperle od Sv. Iva-
n Trstu, Vesna iz Križa, ter društva Barkovlje, Škedenj, Op-
n Sovodnje pri Gorici. Strokovna komisija, ki je ocenjevala
ost narodnih noš se je o naših nošah pohvalno izrazila. Obču-

dovala je zlasti prekrasne vezanine, ki so izdelane na roko. Dve
svetoivanski noši sta bili zaradi pristnosti in popolnosti nagrajeni.
Odnegli sta prvo in drugo nagrado Turističnega društva Kamnik.

V sprevodu po glavni ulici Kamnika so bile noše iz zamejstva
deležne izredno toplega sprejema. Množica, ki je bila zbrana na
pločnikih, je pozdravljala zastopstvo naših društev.

Kulturno-prosvetni pregled za jul avgust in september

JULIJ

1. Nastop popevkarjev iz Podionjerja in predvajanje slovenskega filma «Gorenjska ohceta» na festivalu «Dela» v Dolini.
1. Nastop nabrežinske godbe na pihala na otvoritvi razstave vin v Nabrežini.
1. Godba s Proseka nastopi s sodelovanjem godbe iz Trebe na pogrebu na Repentabru.
1. Otvoritev razstave tržaškega slikarja Silvestra Godine v goriški pasaži.
1. Zaključek «Kriškega tedna» ob 40-letnici razpustitve prosvetnega društva «Vesna». Sodelujejo domača godba na pihala, moški zbor p.d. «Vesna», dramska skupina p.d. «Prosek-Kontovel» z «Županovo Micko». Razstava slik M. Magajne.
2. Na festivalu «Dela» v Dolini nastop domače godbe in zborov p.d. «Slovenec» iz Boršta, p.d. «Vodnik» iz Doline in p.d. «Prešeren» iz Boljuna.
2. V prosvetnem domu na Opčinah partizanski tabor s sodelovanjem godbe mestne milice iz Ljubljane in zborov «Srečko Kosovel» iz Ajdovščine.
2. Na razstavi vin v Nabrežini koncert godb na pihala iz Nabrežine, Doberdoba, Trebe, s Proseka in iz Trsta v počastitev 70-letnice nabrežinske godbe.
2. Koncert zborov p.d. «Oton Zupancič» iz standreža v Domžalah pri Ljubljani.
3. Na razstavi vin v Nabrežini nastop zborov «Fantje izpod Grmade» in koncert lahke glasbe.
5. Goriški slikar Jože Cej odpre razstavo svojih del na Jesenicah.
6. Občni zbor p.d. «Slavko Skamperle» z izvolitvijo novega odbora.
8. P.d. «Ivan Cankar» priredi družabni večer za svoje prosvetne delavce ob zaključku sezone.
9. Praznovanje 60-letnice slovenskega akademskega društva «Balkan» s položitvijo venca na grob Karla Perluže.
9. Nastop godbe s Proseka in orkestra lahke glasbe na prazniku terana in pršuta v Velikem Repnu.
9. Folkloristi društva «Tone Čušar» z Jesenic nastopijo v Gradiški na prazniku Unita.
9. Trebenska godba na pihala in pevski zbor p.d. «Primorec» gostujeta ob množičnem izletu v Ajdovščini, kjer so vrtni zbori «Srečko Kosovel» in zbor «Vesna» nastopili je tudi trebenski duet s harmonikarjem Kjudrom.
9. Zdrženi cerkveni pevski zbori v svetišču na Vejni pri peti maši.
10. Tržaška knjigarna priredi nagradno žrebanje z dobitkom knjige «Slovensko slikarstvo».
12. Steverjanski zbor poje ob 50-letnici svojega odbornika p.d. «Briški grič» Cirila Klanjščka.
14. Orkester Slovenske filharmonije iz Ljubljane priredi koncert v cerkvi sv. Franciška v V. lnu pod vodstvom dirigenta Foersterja, in zbor pod vodstvom Marka Muniha.
14. Umri pesnik Alojz Gradnik. Na pogrebu govoril v imenu kulturnih delavcev iz zamejstva pisatelj Andrej Budal.
15. Dvodnevni piknik p.d. «Danica» z Vrha s sodelovanjem godbe na pihala in pevskih zborov.
15. Ansambel folklornih pesov «Lado» iz Zagreba nastopi na festivalu v Čedadu.
16. Godba iz Dorenberga nastopi na prireditvi «Pro loco» v Zagraju.

16. SKPD Steverjan priredi «Med borovci» v Steverjanu gostovanje bohinjske folklorne skupine z «Bohinjsko revijo».
16. Član SG iz Trsta Joško Lukeš sodeluje na radio Koper pri svečano oddaji ob Gradnikovi smrti.
18. Pevci p.d. «Briški grič» pojejo ob 70-letnici Jožefe Klanjšček.
22. Koprski slikar Zvest Apollonio odpre svoje razstavo v miljski galeriji «Lo Squero».
23. Radio Trst A ima poseono oddajo, posvečeno pesniku Gradniku s predvajanjem magnetofonskih posnetkov.
23. Na prazniku komunističnega tiska v Jamljah nastopita Darko in Darjo iz Doline in dolinski instrumentalni ansambel.
23. V Klodiču v Beneški Sloveniji gostuje folklorna skupina «Posočje» iz Tolmina.
23. Godbe s Proseka, iz Trebe in Nabrežine nastopijo v Postojni na proslavi 150-letnice postojnske godbe.
23. Na Repentabru narodno-prosvetni tabor Slovenske prosvete s sodelovanjem cerkvenega pevskega zbora iz Stoblanke v Beneški Sloveniji, zborov «Fantje izpod Grmade», združenih pevskih zborov pod vodstvom prof. Mamola, kvinteta «Peleades» in dijaške dramske skupine z delno uprivarizirano Simčičevega «Krišta pri Savici».
26. Cerkevni pevski zbor s Proseka p.v. M. Cibic poje na pogrebu Jožeta Struklja.
27. Godba iz Nabrežine igra na pogrebu prosvetnega delavca in solnika Janka Furlana.
29. V okviru mednarodnega partizanskega tabora v Bazovici otvoritev razstave NOB s sodelovanjem godb iz Trebe, s Proseka in iz Nabrežine ter pevskih zborov «Lipa» iz Bazovice in partizanskega zbora iz Reggio Emilie.
29. Pevski zbor «Kras» iz Dola-Poljan nastopi na prazniku izseljencev v Krombergu.
30. V okviru mednarodnega partizanskega tabora v Bazovici koncert godbe ljubljanske milice, združenih pevskih zborov: «Vasilij Mirk», «Reggio Emilia», «Primorec» iz Trebe in invalidskega zbora iz Ljubljane.
31. V standrežu nastop pevskega zbora «Oton Zupancič» in godbe na pihala iz Doberdoba.
31. V Sesljanu otvoritev skupinske razstave z udeležbo Lojzeta Spacala.

AVGUST

3. Na cerkveni slovesnosti v Doberdoba nastop godbe na pihala in pevcev.
5. V standrežu igra godba na pihala «Kras» iz Doberdoba ob prazniku «Juventine».
5. Na prireditvi «Pro loco» v Foglihanu igra rudarska godba iz Idrije.
6. Na cerkveni slovesnosti v Doberdoba poje domači cerkveni zbor in zbor «Fantje izpod Grmade».
8. Zbor SKPD iz Steverjana nastopi na prireditvi v goriški umoboinici.
9. SPZ priredi skupinski odhod v Ljubljano na nastop sovjetskega folklornega ansambla «Mojsjeva».
12. Otvoritev kmečkega tabora a Opčinah z odprtjem razstave kmečkega orodja in etnografske razstave «Kamnita ljudska plastika na Krasu».
14. Folklorna skupina «Posočje» iz Tolmina nastopi v Skrutovem v Beneški Sloveniji.

15. Nastop godbe na pihala iz Trebe na kmečkem taboru na Opčinah.
17. Občni zbor p.d. «Kras» iz Dola-Poljan z razpravo o vzidavi spominske plošče na rojstno hišo skladatelja Emila Komela in o odprtju novega doma.
19. V Mariboru se začne seminar za učitelje in profesorje slovenskih šol iz Italije z vrsto ogledov kulturnih ustanov in razstav slovenskih izbranih knjig.
29. Na prazniku komunističnega tiska v Zgoniku nastop godbe iz Trebe, zbora p.d. «Vesna» iz Križa in folklorne skupine iz Podionjerja.
26. Začetek prireditve ob 20-letnici obnovitve godbe na pihala v Doberdoba.
27. Pevski zbor «Srečko Kosovel» iz Ronk nastopi v Foglihanu na prazniku «Novi svet».
27. V prosvetnem domu na Opčinah ljudska veselica z nastopom zborov p.d. «Lipa» iz Bazovice in p.d. «Vesna» iz Križa ter kvinteta iz Podionjerja.
27. Na proslavi 20-letnice obnovitve godbe v Doberdoba nastopijo godbe iz Trebe, St. Petra ob Soči, Nabrežine s Proseka in domače godbe.
31. P.d. Prosek-Kontovel priredi proslavo 80-letnice pevskega društva «Hajdrih» na Proseku nastop pevskega zbora p.d. «Jezero» iz Doberdoba, p.d. «Valentin Vodnik» iz Doline, p.d. «Slovenec» iz Boršta.

SEPTEMBER

2. V Dragi začetek tridnevnih študijskih dni Društva slovenskih izobražencev.
3. Na proslavi 80-letnice pevskega društva «Hajdrih» na Proseku nastop pevskega zbora p.d. «Jezero» iz Doberdoba, p.d. «Valentin Vodnik» iz Doline, p.d. «Slovenec» iz Boršta.

3. Godba iz Trebe igra na «Jernejevi šagri» pri Banih.
3. Skupina slovenskih tržaških narodnih noš se udeležijo revije slovenskih narodnih noš v Kamniku in prejme prvi dve nagradi za noši od Sv. Ivana.
7. Slikar Robert Faganel razstavlja s skupino tržaških slikarjev v galeriji «Pro loco» v Gorici.
9. P.d. «Briški grič» v Steverjanu priredi na dvoru tridnevni praznik grozdja.
9. Pevski zbor «Lipa» iz Bazovice in godba «Parma» iz Trebe nastopita na prazniku komunističnega tiska v Trebach.
9. V društvu «Ivan Cankar» zbor 60-letnikov Ciril-Metodove šole s prisotnostjo pisatelja Josipa Ribičiča in asbenika Mirka Logarja.
10. Pevski zbor «Lipa» iz Bazovice poje na proslavi bazovskih žrtev pri spomeniku.
10. Na prazniku komunističnega tiska v Trebach nastop pevskega zbora iz Sežane, Divače, domačega zbora «Primorec» in godbe.
10. Pevski zbor SKPD «Lojze Bratuž» iz Gorice priredi izlet na Mangart.
11. Na shodu pripovednikov «Mitteltelevrope» v Gorici predavatelj Mire Miheličeve o slovenski književnosti in prof. Jevnikarja o slovenski prozi v zamejstvu.
12. V Ljubljani umri pisatelj Vladimir Bartol.
16. P.d. «Briški grič» obnovi praznik grozdja pri nastopu instrumentalnih ansamblov.
17. V Mostu na Soči odkritje spominske plošče pisatelju Preglju z udeležbo številnih kulturnih delavcev iz Trsta in Gorice.

17. SKPD «Jože Abram» me priredi izlet z kulturnih središč na skem, zlasti ogledom ve rojstne hiše na
18. Posvetovanje prosvetnih delavcev SPZ o okvirnem programu za sezono 1967.
20. Zbor P.d. «Jezero» prireditve na pogrebu člana.
21. Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu razpiše na izvirno slovensko bog sem.
22. V Slovenskem dijaštvu v Gorici srečanje stavnikov SPZ z vodjo člani pevskega zbora
23. Začetek mednarodnega skega tekmovanja v Gorici z nastopom «Jacobus Gallus» iz «Vasilij Mirk» s Proseka v polifonski sh
23. Na Repentabru slikarjevanje «ex tempore» ležbo nekaterih slovenskih karjev.
24. Drugi dan mednarodnega skega tekmovanja v Gorici z nastopom «Jacobus Gallus» iz «Vasilij Mirk» s Proseka v polifonski sh
25. Godbeno društvo priredi predvaja film o sodelovanju godbe v Postojni.
25. Predsezonsko gostovanje v Postojni s komedijo «Moje dete».
26. Predsezonsko gostovanje v Idriji s komedijo «Moje dete».
28. Zbor «Vasilij Mirk» rodne noše s Komseka se udeležijo vana Regenta v Ljubljani.
28. Posvetovanje prosvetnih delavcev SPZ na sedežu SPZ o prosvetnem programu za sezono.
29. Predsezonsko gostovanje v Novi Gorici s «Moje dete».
30. Predsezonsko gostovanje v Medani v Brdih s «Moje dete».

Prosvetni servis SPZ

Slovenska prosvetna zveza je v preteklih dneh razposlala vsem svojim članom katalog prosvetnega servisa, ki obsega seznam vsega, kar lahko SPZ nudi društvom.

Prosvetni servis obsega:

- Narodne noše: tržaške, belokranjske, gorenjske, srbske, slovanske, stilizirane, posamezni deli otroških kostumov.
- Modre odrske zavese.
- Dramska dela za odrasle in mladino. (Na razpolago je kartoteka z označbo številca dejanja, vlog in prizorišč).
- Diafilme različne vsebine in pravilnice na ploščah.
- Pesmarice in posamezne glaske za moški, mešani, ženski, mladinski in otroški zbor. (Na razpolago je kartoteka za posamezno pesem).
- Rekvizite: kinoprojektor 16 mm s svetlobnim in magnetnim branjem ter z možnostjo ozvočenja nemega filma, diaprojektor avtomatično diaprojektor episkop, magnetofon (tri bralne), gramofon, filmsko platno 2X2 m, stojalo za diaprojektor, ozvočenje (70 W - 220 V), reflektorji (500 W - 220 V), igralne sminke zastavo itd.
- Gregorčičeva dvorana v Trstu - 10 miz, 80 sedežev primerna za širše sestanke in družabnost.
- Prosvetna dvorana in klubski prostori v Gorici - primerna za prireditve, sestanke in družabnost.

Storitve Prosvetnega servisa se

smejo posluževati včlanjena društva ter iste organizacije in osebe, ki gojijo slovensko kulturo. Le v izjemnih primerih nudi storitve tudi drugim ustanovam in posameznikom.

Izpoljevalni pogoji so naslednji:

- Narodne noše: za vsako kompletno nošo 300 lir, par 600 lir. Kavcija za izposojene noše je dvakratna od najemnine.
- Čas izposoje po dogovoru; za vsak dan zakasnele vrnitve 1 odst. na sposojnino.
- Otroški kostumi in zavese: 50 lir za kos.
- Kavcija in čas izposoje isto kot pri narodnih nošah.
- Veliki kovčki za prenašanje noš. 200 lir.
- Razmnoževanje na ciklostil, ki lahko razmnoži več tisoč izvodov ali na spirit - največ 100 dobrih izvodov 100 lir matrica, 200 lir tipkanje ene matrice, 500 lir pisanje ene matrice na roko, n. pr. note, 3-5 lir razmnoževanje za en list, glede na kakovost papirja.
- Fotokopije: 100 lir normalni format, 150 lir večji format.
- Note: Prodajna cena za notne glaske za vsako pisano stran 15 lir.
- Pesmarice in dramska dela: Izposojevalnina za dobo 30 dni 50 lir kos.
- Diafilmi in plošče: Brezplačno. SPZ je vedno pripravljena nuditi svoje storitve društvom, treba

je le, da se društva odločijo za možnost, ki jim jih in se z njimi okorišča.

Priprave Z

Zveza slovenskega dijaštva v Gorici je imela poslovni dobiček dve in eno izredno z organiziranih s med drugim, redili letošnjo «cecilij» stop cerkvenih pevskih v nedeljo, 26. novembra oktobra bodo priredili jo na čast novemu škofu. Govorili so tudi vanju drugih kulturnih gostovanju pevskih folklorne skupine v koder bodo potem furlanske organizacije bisk v Gorici. Sprejeli sklep o prirejanju čerov.

V prihodnjih dneh la katoliška prosvetna Goriškem v gosteh Vinka Zaletela, ki je ski sezoni večkrat

Pevski zbor «Mirk» je letos prvič udeležil nega pevskega tekmovanja v Gorici in v kategoriji narodnih nih pesmi. Čeprav je lepo, se v močni ko mogel videnje uvrstiti

Radio Velebit

Goriško-beneški dnevnik

NEDELJA, 8. OKTOBRA

Radio Trst A

8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila
8.00 Kolesar - 8.30 Kmetijska oddaja - 9.00 Maša - 9.30 Baci: Prehodi in faga št. 4 - 10.00 Orkester Zacharias - 10.15 Poslušali boste... 10.45 V prazničnem tonu - 11.15 Oddaja za najmlajše: «Beli očnjaki» - 11.45 Ringaraja - 12.00 Nabožna glasba - 12.30 In 13.15 Glasba po želji - 13.00 Kdo, kdaj, kaj - 14.45 Popevke - 15.30 «Go spod Janus» - radijska drama - 16.35 Revija orkestror - 17.30 Prijatelj zborovskega petja - 18.00 Koncert v miniaturi - 18.30 Iz pesniških gajev: «Miroslav Kosuta» - 18.40 Zabavali vas bodo - 19.15 Večljaki vestnik - 19.30 Laska glasba - 20.00 Sport - 20.30 «Kvartet na lučni ledi» - pripravila L. Rehar - 21.00 Vaški ansambli - 21.30 Ritmi - 22.00 Nedelja v sportu - 22.10 Sodobna glasba - 22.25 Vokalni ansambli - 22.45 Jazz.

Trst

9.30 Kmetijska oddaja - 9.45 Nabožna oddaja - 11.15 Trstski pesmi - 11.30 Za prijatelje cvetja - 12.15 Sportni pregled.

Koper

7.30, 12.30, 13.30, 15.00, 22.30 Poročila - 7.10 Jutrjana glasba - 8.00 Prenos RL - 9.10 Zabavni zvoki - 9.30 Nedeljski večer - 9.45 Ritmi - 10.00 Prenos RL - 10.45 Glasbeni zvezek - 11.00 Dogodki in odmevi - 11.20 Kitarist Milan Ferlež - 11.30 Danasnji pevci - 11.50, 13.00 in 14.00 Glasba po želji - 12.35 Znanstveni pregled - 13.40 Mladost - 15.20, 19.30 in 20.30 Na sportnih igriščih - 19.00 Sportna nedelja - 19.30 Prenos RL - 22.10 Plesna glasba.

Nacionalni program

8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila - 8.30 Kmetijska oddaja - 9.10 Nabožna oddaja - 10.45 Nove plošče - 11.45 Radijski zvezek - 12.00 Kontrapunkt - 13.15 Glasbena igra «Tiskala» - 14.00 Laska glasba - 15.10 Neapeljske - 15.30 in 17.00 Popolne do minute - 17.45 Simfonični koncert - 20.25 Glasbeni varieté - 21.15 Sportna nedelja - 21.30 Violonist L. Kogan in pianist W. Naum.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila - 8.45 Oddaja za gospodinjice - 9.35 Veliki varieté - 11.00 Zbori z vsega sveta - 11.35 Juke box - 12.00 Sportna prognoza - 13.00 Radijski koncert - 14.00 Teden aktualnosti - 15.00 Glasbeni sprehod - 17.00 Sportna nedelja - 20.00 Gnomodova opera Faust - 21.00 P. Quentin: Tajnost smrti (detektivka) - 22.00 Glasbeno-govorni spored.

III. program

10.00 Barsantjeve in Clementijeve skladbe - 10.30 Skladbe za orgle - 10.55 Beethovenova sonata št. 1 - 11.15 Operni koncert - 12.20 Glasbene priredbe - 13.00 Ravel, Brahms in Strauss - 14.30 Mozartov kvintet K. 515 - 15.30 Codignoli - 16.00 Radijski koncert - 16.25 Orkestri - 17.30 Silnice iz Francije - 17.45 Bachov koncert - 18.30 Izredna lahka glasba - 18.45 Tedenski kulturni pregled - 19.15 Koncert - 20.30 Radijska razprava.

Slovenija

7.00, 8.00, 9.00, 13.00, 19.30 Poročila - 7.30 Za kmetijske proizvajalce - 8.05 A. Bole: Zaključki urnih sevanj - 8.30 Skladbe za mlado - 9.05 Naši poslušalci čestitajo - 10.00 Še pomnite, tovariši! - 10.15 Turistični napotki - 12.05 Naši poslušalci čestitajo - 13.30 Nedeljska reportaža - 13.50 Kar po domače - 14.30 Roda Roda: Zapisnik - humoreska - 14.50 Chacha cha, bolero in še kaj... - 15.05 Sportno popoldne - 17.30 A. Charmel: «Nezazeleni», radijska igra - 18.10 Iz opernega sveta - 19.05 Glasbene razglednice - 20.00 Lahko noč, otroci! - 20.10 V nedeljo zvečer - 22.15 Serenadni večer - 22.50 Literarni nočturno - 23.05 Nočni akordi.

Ital. televizija

11.00 Nabožna oddaja - 12.00 Kmetijska oddaja - 14.30 Sportno popoldne - 17.00 Program za mlado - 18.00 Enciklopedija morja: Nevarnosti - 19.00 Dnevnik - 19.10 Polčas nogometne tekme - 19.50 Sport in kronike strank - 20.30 Dnevnik - 21.00 Dumas: «I bandidi del re» - 22.00 Cetrt ure s Sandie Shaw - 22.15 Sportna nedelja - 23.10 Dnevnik.

II. kanal

20.00 Evropsko prvenstvo v košarballu - 21.00 Dnevnik - 21.15 Al. vzporednik - 22.25 Film «Miss Laurier».

TELEVIZIJSKI SPORED OD 8. DO 14. X. 1967

NEDELJA, 8. oktobra

8.55, 20.00 in 22.05 Poročila - 9.00 Na Trski gorci - narodna glasba - 9.30 Kmetijska oddaja - 10.15 Ne črno, ne belo - 11.00 Ob obletnici ustanovitve dalmatinskih brigad - 14.00 Nogometna tekma Madžarska-Romunija - 15.30 Tožarjenja - humor. oddaja - 18.00 in 22.25 Helsinki: Evropsko košarkarsko prvenstvo - 18.10 Srbske glasbe - 19.00 Portreti: J. Lavin - 19.15 Sportni pregled - 20.40 Z. Bajsić: Prijatelj - TV igra - 21.40 Iz komičnih oper.

PONEDELJEK, 9. oktobra

9.40 in 14.50 TV v šoli - 10.35 in 15.45 Rusčina - 11.00 Osnove splošne izobrazbe - 16.10 Angleščina - 16.55, 20.00 in 22.10 Poročila - 17.00 Mali svet - 17.25 Risanke - 17.40 Kje je, kaj je - 17.55 Obzorik - 18.20 Aktualna tema - 18.40 Angliška glasba - 19.00 Portreti: J. Lavin - 19.15 Sportni pregled - 20.40 Z. Bajsić: Prijatelj - TV igra - 21.40 Iz komičnih oper.

TOREK, 10. oktobra

9.40 in 14.50 TV v šoli - 10.35 in 15.40 Angleščina - 11.00 in 16.10 Osnove splošne izobrazbe - 18.15 Petelin in kokoska - češka risanka - 18.25 Večer z Janezom Hričkom - 18.50 Svet na zaslani - 19.30 Obzorik - 20.10 Zapustite ladjo - film - 21.50 Sejem elektronic.

SREDA, 11. oktobra

14.55 in 16.00 Sofija: Nogomet Levski-Milan - 15.45 Propaganda

PONEDELJEK, 9. OKTOBRA

Radio Trst A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila - 7.00 Kolesar - 7.30 Jutrjana glasba - 11.35 Sopek slovenskih - 12.00 Poznavist Dino Piana - 12.10 Pomenek s poslušalkami - 12.20 Za vsakogar nekaj - 13.30 Prijubljene melodije - 17.00 Orkester Casamassima - 17.20 Ne vse, toda o vsem - 17.30 Zabavali vas bodo - 18.00 Zbor C.A.I. 12 Padove - 18.15 Umetnost in prireditve - 18.30 Iz Mendelssohnovega in De Fallovega opusa - 19.30 Moji prosti čas - 19.40 Glasbi in slogi - 20.00 Sport - 20.35 Vokalni trii in kvarteti - 20.50 Kulturni odmevi - 21.15 Tamburaski ansambli - 21.30 Orkester in prireditve - 22.00 Pol ure popevke - 22.30 Basist Jože Stabej - 22.55 Glasba za lahko noč.

Trst

12.05 Laska glasba - 12.25 Tretja stran - 13.35 Domače pesmi - 13.50 Drobci iz istrskega življenja - 14.00 Glasbeni spored - 14.15 Jazz.

Koper

6.30, 7.30, 12.30, 13.30, 14.30, 19.15 Poročila - 7.10 Jutrjana glasba - 8.00 Prenos RL - 10.15 Ritmi - 11.00 Otroški kotiček - 11.15 Plošče - 11.30 Danasnji pevci - 11.45 Glasbeni zvezek - 12.00 in 13.00 Glasba po želji - 13.50 Jug. zviki in barve - 14.15 Za odhiti in razvedrilno - 14.45 Popevke - 15.30 Popularne skladbe - 16.30 Sportni ponedeljek - 17.00 Jugoslavija v svetu - 17.40 Baritonist: Dario Zecan - 18.00 in 19.30 Prenos RL - 19.00 Orkester - 22.35 Večerni koncert.

Nacionalni program

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila - 8.30 Jutrjana pesmi - 9.07 Gled. Lehar, Bach - 10.05 in 11.00 Dve uri glasbe - 11.30 Glasbena antologija - 12.05 Kontrapunkt - 13.15 Glasbena igra «Tiskala» - 14.00 Laska glasba - 15.10 Neapeljske - 15.30 in 17.00 Popolne do minute - 17.45 Simfonični koncert - 20.25 Glasbeni varieté - 21.15 Sportna nedelja - 21.30 Violonist L. Kogan in pianist W. Naum.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila - 8.45 Orkester - 9.40 Glasbeni album - 10.00 Roman - 10.15 Jazz - 10.40 Glasbeni spored - 11.42 Pesmi desetletja - 13.00 Sportni pregled - 14.04 Juke box - 14.45 Glasbena paleta - 15.15 Harist Nicanor Zabaleta - 16.05 Aretha Franklin - 16.30 Popolninski spored - 18.35 Glasbena šola - 20.00 Operne prireditve - 20.50 New York - 21.15 Znanstvena oddaja.

III. program

10.00 Nabožna glasba - 10.55 Rahmaninov - 11.05 Fantastični plesi - 11.10 Bach in Haydn - 12.20 Deset skladb Prokofjeva - 12.45 Na sporedu Paganini - 13.00 Antologija interpretov - 14.30 Milhaudove skladbe - 15.00 Na sporedu Chopin - 15.30 Sostakovicjev kvartet opus 47 - 15.45 Percelesjev «El maestro di musica» - 17.20 in 17.35 Francosčina - 17.45 Schumannov koncert opus 54 - 18.15 Gospodarska rubrika - 18.50 Z zagrebškega festivala sodobne glasbe - 19.15 Koncert - 20.00 Improvizacija v glasbi - 21.00 G. Pressburger: «Il mattatore».

Slovenija

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila - 7.05 Telesna vzgoja - 8.05 Glasbeni spored - 8.55 Za mlade radovedneže - 9.10 «Dobra volja je najboljša» - 9.25 Suppejeve uverture - 10.15 Iz opusa L. M. Skerjanc - 10.35 A. Rumjan: Spomenik - 11.00 Turistični napotki - 12.05 Danasnji pevci - 12.10 Glasba G. F. Haendla - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Koroske narodne - 13.30 Priporočajo vam... - 14.05 Razpoložljiva glasba - 15.40 Poje mešani zbor - 16.00 Vskak dan za vas - 17.05 Operni koncert - 18.00 Aktualnosti - 19.15 «Signal» - 18.35 Mladinska oddaja - 19.05 Glasbene razglednice - 20.00 Lahko noč, otroci! - 20.10 Jug. pevci zabavne glasbe - 21.00 Orkester Slovenske filharmonije - 23.05 M. Lascia: Mala oporoka - 23.15 V ritmu.

Ital. televizija

17.30 Dnevnik - 17.45 Program za najmlajše - 18.45 Prigode Laurie Storm - 19.45 Sportni dnevnik in ital. kronike - 20.30 Dnevnik - 21.00 Film «E primavera» - 22.50 Stopimo v kino - 23.00 Dnevnik.

II. kanal

21.00 Dnevnik - 21.15 Sportni tekni - 22.00 Beethovenova Deveta simfonija.

od oddaja - 17.00, 20.00 in 22.50 Poročila - 17.05 Gledalec Miško - jutke - 17.25 Popotovanje po Aziji - 17.55 Obzorik - 18.15 Zdrženje radovednežev - 19.00 20 milijonov - 19.30 Bunuel: Dežela brez kruha - 20.40 Jutro v Pragi - 21.25 Greh - film - 21.45 Dosežki kardiologije.

CETRTREK, 12. oktobra

9.40 in 14.50 TV v šoli - 10.35 in 15.45 Angleščina - 16.10 Osnove splošne izobrazbe - 17.05, 20.00 in 22.20 Poročila - 17.10 Umba Kumba in prikazna kama - 17.25 Pionirski TV studio - 17.55 Obzorik - 18.15 Po sledih napredka - 18.35 Ansambel Jožeta Privška - 19.00 Humor. oddaja - 19.40 TV propekt - 20.30 Aktualni razgovori - 21.20 Ko je med krojili pravico.

PETEK, 13. oktobra

9.40 in 14.50 TV v šoli - 11.00 in 16.10 Osnove splošne izobrazbe - 17.25, 20.00 in 22.20 Poročila - 17.30 Odkopno popoldne - 17.55 Obzorik - 18.15 Zaplešite z nami - 18.45 Pihalni kvintet - 19.00 Hotela mla - film - 19.40 Arhivizacija danes - film - 20.40 Prvi učitelj - film.

SOBOTA, 14. oktobra

9.40 in 14.50 TV v šoli - 17.40 Vasko soboto - 17.55 Obzorik - 18.15 Mladinska igra - 18.15 Sprehod skozi čas: Bitka za Afriko - 20.00 in 22.25 Dnevnik - 20.40 Ljubzen, oh, ljubzen - humor. oddaja - 21.40 Nekaj novega, nekaj starega - 21.55 Ping-pong - film.

S SEJE OBČINSKEGA ODBORA

Izdelani predlogi o vlogi Gorice v načrtu za petletni razvoj dežele

Trgovina, industrija, železniška zveza in središče šolskih zavodov ter internatov
Zataknila so se prizadevanja okoli konzorcija industrijske cone - V petek občinska seja

Na seji izvršnega odbora za deželno načrtovanje bo goriški zupan Martina nanizal celo vrsto predlogov, ki zadevajo vlogo našega mesta v izpeljavi načrta predvidenega za razdobje petih let. Po zupanovi sodbi, ki jo je sporel občinski odbor, na zadnji seji v petek zvečer, je potrebno Gorici zagotoviti prostor za trgovske posle, industrijsko cono ter mestu, potrebnemu je usposobiti železniško postajo za tranzit s tretjimi državami ter zagotoviti našemu mestu prvenstveno važnost v pogledu šolskih ustanov in zavodov. Odborniki so županova izjava dopolnili s svojimi predlogi. Podžupan Candussi je predlagal, naj se podobno kot v ostalih italijanskih mestih tudi v Gorici odpre šola za mozemsko trgovino.

Zupan je nato poročal o prizadevanjih, da bi se ustanovitev konzorcija industrijske cone premaknila z mrtve točke, ter predlagal naj občina dejansko pomaga žrtvam atentata v Trentu. Odborniki so predlog soglasno odobrili ter obsodili teroristična dejanja.

Odbornik za higieno in zdravstvo dr. Tomassich je odbornikom seznanil z osnutkom pogodbe med pokrajinski in občinsko upravo o ustanovitvi posebne šole, ki naj bi imela svoj sedež pri zavodu za pomoč novorojenčkom. Odbornik Fantini je poročal o pogovori s predstavnikoma zabavišč, ki bi došli k nam na Andrejev sejem. Odborniku za gospodarske zadeve Rovis je predlagal najem enega avtobusa, ki ga bodo vključili v mestni promet, da bi s njim odstranjevali težave, pojavljajoče se v konicah s prevozom šolarjev. Končno sta o delovanju svojih sektorjev poročala še odborniki Agati (sodelovanje občine pri natečaju «Poletni konjiček») in Lupieri (dodatni načrt za gradnjo dohoda v industrijsko cono).

Sklidili so, da bo prihodnja seja občinskega sveta v petek 13. oktobra ob 18.30.

Delegacija IACP na obisku na Češkem

Delegacija predstavnikov ustanov za ljudske hiše (IACP) iz Treh Benicij je bila pred kratkim na večdnevni obisku na Češkoslovaškem, kjer se je sestala s predstavniki organizacije za socialne gradnje. V delegaciji so bili predsednik IACP iz Padove, Vicenze, Trevisa ter prof. Cella iz Gorice skupaj z ravnatelji teh zavodov. Ob tem obisku so ugotovili velika prizadevanja češke države za povečanje ljudskih gradenj in za njihovo izboljšanje. Stali so se na njihovo izboljšanje. Stali so se na njihovo izboljšanje.

PRED SVETOVNIM DNEVOM VARČEVANJA

ŽREBANJE MED VARČEVALCI ZA PODELITEV ZLATIH KOLAJN

Koledarčki mestne hranilnice za profesorje in učitelje

Mestna hranilnica v Gorici raz deluje profesorjem nižjih in višjih srednjih školi več izvodov enciklopedičnih notesov «L'Amico 1967/68». Prizidečki profesorji se lahko zgledajo pri okenih hranilnice, kjer bodo prejeli knjižico, ki je povezana z dodelitvijo 250 zlatih kolajn tistim profesorjem, ki bodo izpolnili notesu priloženo dopisnico z zahtevanimi podatki ter bodo izžrebani za nagrado.

Hranilnica je pripravila in bo razdelila tudi 900 notesov-koledarčkov za učitelje osnovnih školi na Goriškem.

Precej pozornosti je vzbudil med goriškimi varčevalci nagradni natečaj, ki je povezan z razdeljevanjem zlatih kolajn. Kdor se hoče udeležiti tega natečaja mora vložiti pri hranilnici na novo hranilno knjižico najmanj 1000 lir, ali na staro dodati še najmanj 1000 lir, ki morajo ostati na računu do konca tekočega leta. To operacijo je treba izvesti do 31. oktobra svetovnega dneva varčevanja. Lani je bil za kolajno izžreban po en varčevalec na vsaki 50 in je torej možnost za varčevalce precej velika.

Podrobnejša pojasnila dobijo zainteresirani pri okenih mestne hranilnice in njenih podružnicah.

Vesti iz Števerjana

Včeraj zvečer se je na županstvu v Števerjanu sestala občinska volilna komisija, da bi izpolnila seznam volivcev s tistimi občani, ki so v zadnjem letu postali polnoletni.

V torek zvečer pa bo seja občinskega odbora, ki bo med drugim razpravljal tudi o odmeri občinskih davkov za leto 1968.

Padel je s hruske in si zlomil hrbenico

Z nekim zasebnim avtomobilom so sinoči ob 19 uri pripeleli v goriško civilno bolnišnico 38-letnega Angela Marinija iz Ločnika Trg 5, Giorgio 42. Zdravniki so mu ugotovili zlom hrbenice.

V torku v Gorici predavanje o zdravstvu

Center za socialne in gospodarske vede «Rizzatti» priredi v torek 10. t.m. ob 18.30 uri v torenski pokrajinski svetovni v Gorici predavanje o zdravstvu. Govoril bo dr. Severino Delogu, član državne komisije za sanitarno reformo o temi: «Smernice vsrednjega programa za zdravstvo».

Obvestilo Kmečke zveze kmetovalcem občine SOVODNJE

Vse zainteresirane kmetovalce občine Sovodnje Kmečke zveze obvešča, da lahko naročijo do četrtka, 12. oktobra pšenično seme in umetna gnojila v Sovodnjah pri Francu Pettejanu, na Peči pri Jožetu Malču in v Rupi pri Salomonu Tomšiču.

Obvestilo Kmečke zveze kmetovalcem občine SOVODNJE

Vse zainteresirane kmetovalce občine Sovodnje Kmečke zveze obvešča, da lahko naročijo do četrtka, 12. oktobra pšenično seme in umetna gnojila v Sovodnjah pri Francu Pettejanu, na Peči pri Jožetu Malču in v Rupi pri Salomonu Tomšiču.

Obvestilo Kmečke zveze kmetovalcem občine SOVODNJE

Vse zainteresirane kmetovalce občine Sovodnje Kmečke zveze obvešča, da lahko naročijo do četrtka, 12. oktobra pšenično seme in umetna gnojila v Sovodnjah pri Francu Pettejanu, na Peči pri Jožetu Malču in v Rupi pri Salomonu Tomšiču.

Obvestilo Kmečke zveze kmetovalcem občine SOVODNJE

Vse zainteresirane kmetovalce občine Sovodnje Kmečke zveze obvešča, da lahko naročijo do četrtka, 12. oktobra pšenično seme in umetna gnojila v Sovodnjah pri Francu Pettejanu, na Peči pri Jožetu Malču in v Rupi pri Salomonu Tomšiču.

Obvestilo Kmečke zveze kmetovalcem občine SOVODNJE

Vse zainteresirane kmetovalce občine Sovodnje Kmečke zveze obvešča, da lahko naročijo do četrtka, 12. oktobra pšenično seme in umetna gnojila v Sovodnjah pri Francu Pettejanu, na Peči pri Jožetu Malču in v Rupi pri Salomonu Tomšiču.

PRIHODNJE LETO BO 1.400 LET PRIHODA SLOVANOV V NAŠE KRAJE

Zelo zanimive arheološke izkopanine na staroslovanskem grobišču pri Batujah

Nasli so pet bronastih obsenčnikov, kakršne so nosili naši predniki
Čudovita šestbarvna broška - Kamni s pletenastimi ornamentami

Staroslovansko grobišče pri sv. Juriju pri Batujah. Tablice označujejo človeška okostja

Ze tri tedne pri Batujah v Vipavski dolini odkrivajo slovenski arheologi staroslovansko grobišče, ki leži v kraju, ki ga domačini imenujejo «Pri svetem Juriju» in ki stoji nekako ob stari rimski cesti, ki je iz Furlanske nižine vodila proti Ljubljanski kotlini. Da je to mimo šola v starodavnih časih cesta, nam dokazujejo kraji, ki se nahajajo v bližini.

Obkroženo grobišče je bilo odkrito pri svetem Juriju pri Batujah ima za nas Slovence poseben pomen. Je to eden najstarejših, če ne celo najstarejši dokaz, da so bili Slovani na Primorskem v desetem stoletju po našem štetju.

V spremstvu Branka Marušiča, ravnatelja Goriškega muzeja v Kromberku, sem pred nekaj dnevi obiskal kraj, kjer domačini skrbno odkopavajo zemljo, kjer je bilo pokopališče. Tu sem našel dr. Vinka Štribarja, znanstvenega sodelavca Centra za staroslovanske in zgodnje srednjeveške študije pri Narodnem muzeju v Ljubljani, in Draga Svoljšaka, kustosa muzeja v Kromberku, ki sta kontrolirala odkopavanje.

Prijazni znanstveniki so rade volje ustregli mojemu zanimanju in želji, da bi naše rojake v zamejstvu obvestili o tej najdbi v Vipavski dolini, ki je za nas izredno važna. Pri tem so izrecno poudarili, da vsaka arheološka raziskava najde svojo pravo vrednost, če dobi primerno publicizacijo v široki javnosti.

Povrnimo se k važnosti «batujške izkopanine», če mi arheologi dovolijo uporabljati ta izraz. Prihodnje leto bo poteklo 1400 let, odkar so se naši predniki, stari Slovani, prvič pokazali v naših krajih. Bili smo takrat v doli precej precej, vendar v naši preteklosti so prišli z vhoda v naše kraje za Langobardi.

Slovenski zgodovinarji in arheologi hočejo to važno obletnico dostojno praznovati in med takšne «sproslave» lahko prištevamo tudi akcijo pri Batujah.

Ljudsko izročilo in stari dokumenti so govorili o cerkvi Pri svetem Juriju in o blizu ležečem pokopališču. Ničesar pa se ni nikdar lotili odkrivanja tega grobišča. Dela so se pričela v drugi polovici letosnjega septembra in jih bodo predvidoma končali čez teden dni. Odkrili so grobišče, v njem do sedaj 25 skeletov (človeških okostij), ter nadaljeujejo sedaj z delom, ki ga je v zadnjih dneh deževje oviralo. Pri lobanjah skeletov so našli 5 bronastih obsenčnikov. Prav iz lege teh obsenčnikov so značilni staroslovanski orkasti, ki so ugotovili, da gre za staroslovansko grobišče. Stari Slovani so namreč nosili te okrasne vezane s trakom okrog glave na čelu. Našli so še bronast prstan ornamentiran z vrez, 5 železnih nožev, ki imajo raven hrbet precej ojačen z ostrim zavrženjem proti konici; takšne nože so uporabljali v 9. stoletju.

Največja arheološka senzacija leta pa je bila odkritja broške ulita v bron (dr. Štribar mi je obljubil za Primorski dnevnik fotografijo te broške), ki ima relief božjega jagetja in ki je izpolnjena s celicnim emajlom v šestih barvah (črna, zelena, rumena, dve modri, bela). Vsi najdeni predmeti so se uporabljali v 9. in 10. stoletju.

Grobišče spada v okvir tako imenovane keltske kulture (po Koetlachu, kraju v vzhodni Avstriji), ki je tipična za skoro vse slovanske naselbine v alpskih krajih. To se pravi, da je to grobišče zares «naše». Tudi ukop je tipičen, Jarek so izkopali najprej v zemljo, nato pa tudi v živo skalo; vanj so položili trupla mrlčev. V grobišču pri Batujah so skeleti lepo postavljeni drug ob drugem, vsi v isto smer, kar dokazuje, da so v isti grob v različnih dobah položili tudi po več mrlčev.

Pokopališče je slično onemu na Blejskem otoku, ker grobovi niso okrog cerkve, marveč le ob eni strani, na jugozahodni strani stavbe. Cerkev svetega Jurija danes ni več. Nekaj desetih centimetrov pod zemljo so vidni znaki obzid

SUKARNO IN NJEGOVE ŽENE

Močno nagnjenje do nežnega spola je povečalo njegov ugled v domovini

Po njegovem padcu mu je izmed sedmih žena ostala zvesta le tretja - Mnogoženstvo mu je dovoljevala njegova muslimanska vera

Ze več mesecev je, ko se o Ahmedu Sukarnu, nekdanjem predsedniku Indonezije, nič ne čuje, to je odkar so ga leta februarja odstavili. Toda prej vsa povojna leta so tega, sedaj že 65-letnega državnika, čisto "vlekli po zobe". In to ne samo zaradi politike.

Cepprav nima sedaj nobene oblasti več, ga preprosto indonezijsko ljudstvo še vedno imenuje "babak" (oče).

O Sukarnu so govorili doma, a še bolj v tujini, zaradi njegovih številnih ljubezenskih dogodivščin. In prav te so bile, ki so večale njegovo popularnost in priljubljenost.

Državni obiski indonezijskega predsednika, poglavarja tretje največje azijske države, ki šteje okoli 103 milijone duš, so povzročali večini ceremoniarjev sive lase. Bil so zanje pravcata muka. Enako skrbno kot za potek predsedniškega sprejema, spremljanje, banketov in izbire zanimivosti, ki naj bi mu jih pokazali, je bilo treba poskrbeti za to, da je bil tudi enuradni del državnega obiska izpolnjen v "Sukarnovem stilu", zanimiv in vabljuv.

Drugeče povedano: vsak hip so morale biti na razpolago privlačne, zabavne, mične in zlasti uslužne dame. Odgovorni funkcionarji so se na ta način odločili raje za manjše zlo, ker bi sicer tvegali, da bi visoki gost sili v kak nočni lokal, kar bi pa utegnilo povzročiti vrsto najrazličnejših neveselosti. Zategadelj so v večini držav imeli za najbolj neprijetnostim že vnaprej izogibljivi in ustregli željam svojega uglednega gosta. Včasih je v takih primerih tudi prišlo do ekscesov, o katerih se sicer v javnosti ni nič vedelo, temveč pa so o tem govorili v krogih, ki so bili o tem poučeni.

Ko je Ahmed Sukarno nekoč obiskal ameriški avtomobilski center v Detroitu, mu je šel tamkajšnje policije osebnost preskrbel nekaj deklet, da se je v njih družbi mogel po milih volih zabavati.

Ali pa, ko je bil v Tokiu, so mu kar že ob samem prihodu "dodelili" več gejš, ki so ugodne indonezijskega gosta spremljale ves čas njegovega bivanja na Japonskem.

Ob svojem obisku na Dunaju je tudi dobil že ob prihodu več dražestnih spremljevalk. Ko pa so mu pokazali tudi dunajski nočni lokal, kjer predvajajo vsak večer strip-tease, se je razgled od take mere, da so o tem še dolgo govorili v avstrijski prestolnici.

Tudi v Moskvi so upoštevali

Sukarnove želje in navade ter so mu že kar na letališču dodelili prikupno "toimačico".

Mnogi menijo o Sukarnu, da si je naklonjenost žensk kupoval. Brez dvoma je pri tem nekaj resnice. Precejšen del državnega denarja, ki ga je imel na razpolago kot državni poglavar za reprezentanco, je porabil za darila svojim številnim prijateljicam. Vendar pa to še ni zadostna utemeljitev za njegove uspehe pri ženskah. Sukarno je imel na sebi ali v sebi še posebno privlačnost, ki odlikuje pravega moškega, tako, da je ženski svet — in ne samo v Indoneziji — to povedal z enim samim stavkom: "On je pravi mož!"

Cepprav se zdi, da bi morale

Tretja Sukarnova žena, ki je edina ostala pri njem

Tretja Sukarnova žena, ki je edina ostala pri njem

vse zgodbe o Sukarnovih številnih ljubezenskih dogodivščinah, o katerih so pisali mnogi svetovni časniki, škoditi njegovemu ugledu, se to ni zgodilo. V njegovi domovini je vse to imelo prav nasproten učinek, se pravi, da se je Sukarnov ugled doma še povečal.

Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti, da Ahmed Sukarno ni bil samo "največji ljubavnik", človek, ki je često povzročal odgovornim sive lase. Sukarno je bil brez dvoma velik državnik, politik, ki mu domovina mnogo dolguje. Pravzaprav vse, če se natanko vzame.

Bil je revolucionar, ki je zaradi svojega političnega delovanja predsedel mnogo let v zaporu. Nazadnje pa se mu je posrečilo tisto, kar se je mnogim zdelo nemogoče. Osvobodil je Indonezijo izpod nizozemskega kolonialnega gospodarstva, deželo združil in potem postal njen dosmrtni predsednik.

Sukarno je dobro vedel, kolikšno bogastvo predstavlja

njegova dežela in je znal to primerno izkoristiti. Obenem pa je znal brzditi osvajaalne želje nekaterih indonezijskih krogov in ohraniti nevtralnost svoje velike države.

O Sukarnu lahko trdimo, da v denarnih zadevah ni bil varčen. Nasprotno! Kar po trdnosti je živel. Vendar pa si ni koplil osebnega bogastva, kot na primer številni južno-ameriški generali.

V dobi, ko je bil Sukarno predsednik Indonezije, je njegova vlada skrbela za razvoj moderne industrije, skrbela je za zidanje stanovanj in se je zvišal življenjski standard indonezijskega ljudstva tako, da kaj takega nihče ni pričakoval. Vsekakor ne v Indoneziji iz dobe holandskega kolonialnega gospodarstva.

Morda je Sukarnova glavna napaka v tem, da mu je oblast in obdobjanje ljudstva stopilo v glavo. Odpravil je iz dežele Amerikance, ki so vložili v indonezijsko gospodarstvo mnogo kapitala, odločil je, da Indonezija izstopi iz Združenih narodov in končno je napovedal Malajzijsko vojno. Zaradi tega se je gospodarski položaj Indonezije jel naglo slabšati.

Vse to je povzročilo Sukarnov padec. Februarja letos je dejansko oblast v Indoneziji prevzel general Suharto.

Sukarno je pravzaprav sedaj samo še jetnik indonezijske vlade. Jetnik, kljub temu, da ima na razpolago lepo vilo in kljub temu, da se lahko svobodno giblje po deželi. Da je ostalo samo pri tem, se mora zahvaliti svoji priljubljenosti, ki je še sedaj velika.

Toda mnogo ni Sukarno sedaj več ostalo. Celo žene so ga jele zapuščati, kar ga je morda najboljše prizadelo. Od sedmih žen, s katerimi je bil Sukarno kot mohamedanec poročen, je ostala pri njem le ena sama: Hartini, njegova tretja žena.

Pravzaprav se še sedaj ne ve prav natanko ne s koliko ženami je imel zveze ne s koliko ženami je bil poročen. Saj je bilo njegovo življenje na moč pestro, razgibano in polno sprememb. Nekateri zatrjujejo, da je imel Sukarno devet zakonitih žen, drugi pa pravijo, da jih je bilo sedem. Za gotovo se ve za šest.

Utari, s katero se je poročil, ko je bil še malo znan revolucionar in od katere se je kmalu po poroki ločil.

Fatmavati, s katero je Sukarno sklenil zakonsko zvezo, ko mu je bilo štirideset let. Z njo je imel petero otrok. Tudi od nje se je ločil, ko se je, za njegov okus, preveč zredila.

Hartini, ki je imela v živ-

ljenju indonezijskega predsednika najvažnejšo vlogo. Pravijo, da je prav ona vplivala na Sukarno, da se je odvrnil od zahoda. Zanesljivo je vsekakor, da je ta žena vedno simpatizirala z levicariji.

Ratna Sara Levi, 27-letna japonska plesalka. Dobil jo je ob nekem svojem "obhodu" po tokijskih nočnih lokalih. Všeč mu je bila in jo je vzel s seboj v Džakarto. Sedaj se je mlada Japonka zopet vrnila v Tokio.

Harjati, ki se je po Sukarnovi odstavitvi ločila od njega. Živi še vedno v Džakarti, vendar pa zelo pazi, da ne bi kje srečala svojega nekdanje-

ga moža. Jurike, 21-letna lepota, ki ga je zapustila pred nekaj meseci, a je ostala v prestolnici.

Edina od vseh šestih žen, ki je ostala 65-letnemu Ahmedu Sukarnu ob strani je njegova tretja žena Hartini.

Ko se je Sukarno moral izseliti iz palače Merdeka v Džakarti, so v neki sobi našli zbirko slik in filmov z golimi ženskami. Odločili so, da mu bodo to zbirko prepustili.

Ena žena, zbirka slik z golimi ženskami in državna renta — to je vse, kar je Sukarno ostalo od nekdanje slave in moči.

S. A.

Skladatelj Sibelius

DESET LET PO SMRTI SIBELIUSA

Skladbe velikega finskega umetnika še vedno poslastica ljubiteljev glasbe

Pred dvajsetimi leti zvečer, so po londonskem radiu sinkronizirano z radijsko postajo Helsinki oddajali prenos prekrasne Sibeliusove "Pete simfonije". Ko so zadnji toni simfonije vedno bolj potihoma in počasi šle proti koncu, je vse nenkrat sledila kratka in groba tišina. Simfonije ni bilo še konec, ampak v tistem nenadnem trenutku, ko so poslušalci slišali ginjen glas napovedovalca, so slutili da se je moralo zgoditi nekaj strašnega. Nihče ni pričakoval kaj takega. Prav proti koncu izvajanja svetovno znane Sibeliusove simfonije je finški napovedovalec najprej v finškem nato v angleškem narodu in vsemu svetu tragično vest, ki se je glasila takole: "Pozor, pozor, prav v tem trenutku smo dobili žalostno vest, da je nocoj ob 21.15 ne nadoma umrl veliki skladatelj Jean Sibelius."

Nato so v čast in spomin velikemu umetniku dokončali izgrati njegovo skladbo. Sibelius je zapustil ta svet prav v trenutku, ko so ljubitelji muzike poslušali po radijskih valovih eno izmed najboljših in najlepših njegovih simfonij.

Človeštvo je z njegovo smrtno izgubo velikega skladatelja in romantika. Finska pa je izgubila enega izmed največjih umetnikov, ki je deloval ne le na umetniškem področju, temveč se je kot pravi sin svoje

zemlje vedno boril za neodvisnost Finske ter mir na tistem skrajnem severnem delu Evrope. Finska je bila in je še danes lahko ponosna pred vsem svetom, da je imela takega sina, slavnega, svetovno znanega skladatelja, kajti umetniška finska glasba se je začela in do danes tudi končala pri Sibeliusu.

Jean Sibelius se je rodil 8. decembra 1865 v majhnem in čednem mestecu Tavastens v bližini glavnega mesta Helsinki v družini švedskega izvoru. Ko se je Sibelius rodil, je mestice šlo okoli pet tisoč prebivalcev in nekaj tisoč ruskih vojakov, ker je takrat bila Finska kot velika vojvodina v carski Rusiji.

Njegov oče je bil po poklicu zdravnik in je na vsak način hotel da bi sin Jean študiral pravo, da bi postal odvetnik, ker je pač takrat v tistih krajih manjkalo odvetnikov. Jean pa ni na to niti mislil. Kot njegova sestra Linda in njegov brat Christian je bil Jean zaljubljen v glasbo in to ljubezen je imel Jean v krvi že kot otrok ter mu je ostala do smrti. Kot vsi otroci je tudi Jean sanjal velike stvari, in sicer si je želel postati slaven violinist. Že ko je bil star deset let je začel študirati glasbo in prav violino, hkrati pa je obiskoval humanistično gimnazijo. L. 1885 se je vpisal v eno na pravno fakulteto na univerzi v Helsinkih, da bi zadovoljil očeta, toda že leto kasneje se je odločil posvetiti glasbi. Komaj 22 let star se je leta 1889 prvič predstavil občinstvu s "Suito za godala". Kasneje je študiral glasbo v Berlinu in na Dunaju. Leta 1892 se je vrnil domov in so ga imenovali za profesorja na konservatoriju v Helsinkih. Še isto leto je postal slaven s "Sago", zložil je še druga dela, ki so ponesla njegovo slavo tudi izven meja, s čimer je prispeval k stvari neodvisnosti Finske. Leta 1897 mu je država v priznanje njegovih zaslug dala stalno podporo, da bi lahko ustvarjal brez gornjih skrbi. Tako je leta 1901 zapustil profesorsko službo ter se popolnoma predal glasbi. Živel je vedno na deželi v Järvenpää v bližini glavnega mesta.

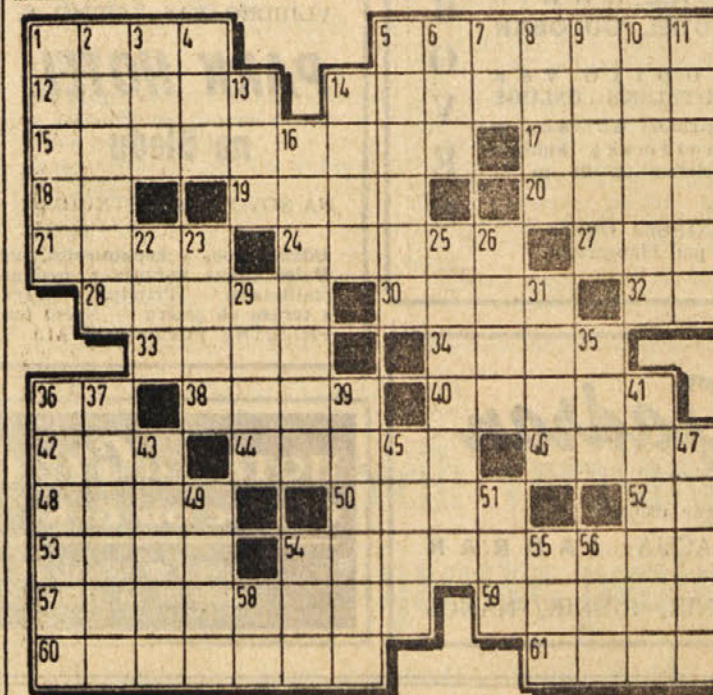
Zadnjih trideset let svojega življenja je doživljal vedno večje uspehe, saj je žel praznjenje ne le v domovini, marveč po vsem svetu, posebno pa v anglosaških deželah, zlasti v Londonu, kjer so celo ustanovili društvo "Sibelius Society", ki v presledkih prireja koncerte njegovih del. Cepprav je Sibelius želel največ slave s precej skromnim "Valse triste" (Žalostni valček), vključen v scensko glasbeno spremljavo Jarnafeltove drame "Kuolema" ter z nekaterimi drugimi simfoničnimi poemami, ki jih označuje globoka otožnost, usklajena s finško pokrajino, mu je kritika v poslednjih časih pripisala važno mesto, predvsem zaradi sedmih simfonij, komponiranih med leti 1899 in 1924. Te simfonije so brez dvoma med najboljšimi te vrste po "Četrta" Brahmsovi.

"Valse triste" je del melodij že omenjene glasbene spremljave, kot smo že rekli, komponirane za dramo "Kuolema", ki se navdihuje ob legendah in folklornih pesnjah povedkah ter plesih stare Finske. Valček se začneja počasi in je opisnega značaja. V mraku temne sobe leži hudo bolna mati, ki je v blodnjah zaradi visoke vročine, medtem ko sedi ob njenem vzglavju mali sin, ki se bori s spancem. Ritmično gibanje skandira pošasti in valove v domišljiji umirajoče: ona sišči melodije plesa, v kateri jo neznanec vabijo na plesno zabavo. Melodija zaživi v strastnem pesem, ki nato polagoma plahni. Nekdo trka na vrata, fantastična glasba zamre in mati prestrašeno zastrni, ko zagleda na vohu obiskovalko: — smrti Melodija zopet z otožnim in skrivnostnim ritmom žalostno ugašne. Ta fragment je izrazit proizvod

severnjaške glasbe, v kateri se harmonično topijo mehka čustva in nežna miloba vzhodnega plemena s silo in barvitostjo zahodnih ljudstev. Kakor v vsej Sibeliusovi glasbi nahajamo v "Valse triste" momente nedopovedljivega čara, v katerem se zrcali značilnost glasbenika, ki ustvarja izrazito finske ritme in melodije in ki ni pod vplivom niti nemške niti ruske glasbe.

V skladbi "Finlandia" pa Sibelius, opisuje finske naravne lepote. Iz nje nam zveni navdih finske otožne pokrajine, močvirnatih trat, jezer, rek, gozdov, jara, gora ter dolgega, zimskega, razpoloženja in fikratni poetiča, ko se kot povodenj naglo širitevstva po vsej deželi in jo vzbudi k novemu življenju. Zato štejejo tudi to skladbo za eno izmed najboljših, ki jih je ustvaril ta veliki finski umetnik.

M. M.

VODORAVNO: 1. krogla, 5. pogodbenik, zaveznik, 12. papeževa krona, 14. znan Zolajev roman iz rudarskega življenja, 15. vrsta grafične tehnike, 17. najdaljša jugoslovanske reka, 18. osebnost, 19. rimski bog ljubezni, 20. gora nad Ogulinom, 21. ime francoske filmske igralke Karine, 24. ime sovjetskega atomskega strokovnjaka Kapice, 27. junakinja romana Mire Mihelič "April", 28. departma in reka istega imena v jugovzhodni Aziji, 30. hudič, zlodej, 32. površinska mera, 33. finomehanik, 34. nadležna žuželka, 36. avtomobilska oznaka Velike Britanije, 38. umik, 40. pomemben ameriški pisatelj (Henry), 42. makedonsko kolo, 44. ptica roparica, 46. eno od imen ameriškega izumitelja Edisona, 48. državni svet v nekaterih državah, 50. ime francoskega filmskega režiserja Claira, 52. kemični znak za iridij, 53. špansko žensko ime, 54. velik kanadski otok severozahodno od Groenlandije, 57. ime italijanskega filmskega igralca Gassmana, 58. ozemlje, zemljišče, 60. kisik, 61. ime jugoslovanske pevke zabavne glasbe Novaković.

NAVPIČNO: 1. trava druge košnje, 2. vrsta ženskih kopalk, 3. ime sovjetskega nogometa vrtarja Jašina, 4. dolgorepa južno-ameriška papiga, 5. ruski humoristični pisatelj, ki je ustvarjal skupaj z Ilfom, 6. predujem, plačilo na račun, 7. okrajšava za tisoč metrov, 8. grafični postopek, 9. letopis, kronika, 10. skupina plezalec v steni, 11. stroj za tlakovanje ceste, 13. oče, 14. živinški iztrežbi, 16. velika monarhična država, cesarstvo, 22. nemška tovarna avtomobilov in motociklov, 23. tovarna barvil v Celju, 25. najnižji prehod iz ljubljanske kotline v Celjsko kotlino, 26. reka v Avstriji in na Madžarskem, ki se izliva v Donavo, 29. juha iz kokošje drobovine in zelenjave, 31. vrsta radioaktivnih žarkov, 35. kos celote, 36. kurivo, 37. slovensko mesto južno od Vipavske doline, 39. največje nemško mesto, 41. pastirska piščalka, 43. eden od vodilnih ameriških dramatikov (Clifford), 45. vodilni slovenski dnevniki, 47. del rimskega amfiteatra, 49. rojstno mesto italijanskega pesnika Alfierija v pokrajini Alessandria, 51. Estonec, 64. daljše dobe, epehe, 65. melnišče, 66. naslovni junak popularne Gotovčeve opere, 68. avtomobilska oznaka Ogulina.

RESITEV PREJŠNJE KRIZANKE VODORAVNO: 1. Španija, 8. uskok, 14. Potokar, 15. tajfun, 16. Ivana, 17. marec, 19. TG, 20. Neila, 21. Varva, 22. sir, 23. Ada, 24. kadet, 25. Tone, 26. čr, 27. Taras, 28. Hades, 29. aktivna, 31. troja, 32. Evans, 35. Omersa, 38. koral, 40. tabes, 42. at, 43. opat, 44. meter, 45. pre, 46. San, 47. palec, 48. gams, 49. TN, 50. Erkel, 51. Marat, 52. Ikarja, 54. Juanita, 56. mikado, 57. okražit.

HOROSKOP

Veljaven od 8. do 14. oktobra

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Neka draga oseba, ki ste to poletje mislili, da ste jo dokončno zapravili, se bo vrnila k vam. Prejeli boste neko pismo. Na delu boste polni energij in od vas bo odvisno, ali jih boste ugodno izkoristili. Zdravje bo dobro, samo se morate paziti pred obolenostjo grla.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) V čustvenih zadevah je vaša ljubosumnost popolnoma neupravičena. Bodite bolj trezni in podjetni. Na delu vas bo nekdo podpiral, da uresničite svoje narte. Če hočete ostati zdravi, morate živeti zmerno. Zivite skladno s svojimi možnostmi.

DVOJKA (od 21. 5. do 20. 6.) Vaši čustveni odnosi bodo zelo pozitivni, pazite, da jih ne preprekujete s nepremišljenim ravnanjem. Čas je ugoden za trajne zveze. Na delu pojde nekaj časa vse po staremu tiru, nato pa pridejo bolj ugodni časi. Ker niste zmerni utegnete zboleli.

RAK (od 21. 6. do 22. 7.) Ali ste v ljubezenskih zadevah gotovi, da ste izbrali najboljšo pot? Zakaj ne razmislite malo bolje vse stvari? Na delu vas čakajo zelo dobre perspektive. Bodite bolj aktivni. Potrebni ste nekoliko zdravljenja želodca in prebavil sploh.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) V čustvenih zadevah se ne smete zaleteti. Pogledajte malo okrog sebe, kajti v vaši družbi je boječa oseba, ki vas ljubi. Če imate kakšno težnjo, da bi postali pevec, ali pevka, je ta teden primeren za to, da se potrudite. Zdravje dobro.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Vaša sreča je ogrožena. Pričakuje zelo nespel in pismo teden. Ne-ko bismo vas bo precej prestreslo. Na delu boste imeli obilo zaočenežev zaradi svoje pridnosti in sposobnosti. Kar se zdravlja tiče, boste imeli lažje motnje v grlu.

TEHNIKA (od 23. 9. do 22. 10.) V ljubezenskih zadevah boste imeli uspehe. Ne izgubite lepe prilike zaradi svoje nerodnosti. Na delu bo vse normalno; samo nekaj neveseljivosti med kolegi se ne bo moglo izogniti. Prav bi bilo, da bi šli k zdravniku na splošni pregled.

SKORPIJON (od 23. 10. do 21. 11.) Pozabili ste neko vesele obletnico. To bi lahko povzročilo, da izgubite svoj vpliv na neko ljubljeno osebo. Na delu vam utegnejo zvišati plačo. Zdravje bo precej dobro. Samo nekoliko kašlja boste imeli. Bo-je vrabec v roki kot glob na strehi!

STRELEC (od 22. 11. do 20. 12.) V čustvenih zadevah boste vladala negotovost in zmeda; skušajte dobro premisliti, kakšna so vaša resnična čustva. Na delu boste imeli ugodne prilike: znati jih morate izkoristiti. Zdravje bo izvrstno. Naj vas ne motijo zunanji znaki.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Oseba, ki jo ljubite, se bori z različnimi čustvi. Če ji boste duševno blizu, jo boste lahko ko osvojili. Na delu vas čaka zelo težaven teden. Skušajte premagati številne ovire. Težko boste ohranili mir. Bodite zelo previdni.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) V čustvenih zadevah se je nekaj zataknilo. Ali ste gotovi, da niste ničesar sami krivi, kajti krivda ni nikoli samo na eni strani. Na delu se morate koncentrirati, da ne boste razmišljali. Pazite na grlo. Ne-vihite minejo, čustva ostanejo.

RIBI (od 20. 2. do 19. 3.) V ljubezenskih zadevah je teden odličen, saj bo pomenil vaš preokret v vašem življenju. Na delu boste naleteli na neko oviro, ki pa ne bo povzročila velike škode. Zdravje bo na splošno dobro. Ne odlagajte na jutri, kar morate storiti danes.

ARGONAVTI

KOLIČARJI SO SE ČUPILI KOVINSKEMU ORODJU IN OROŽJU.

ARGONAVTI SO JIM DA PODARILI, KOLIKOR SO GA LE MOGU POČRESATI. PRAV VELIKIH SEIR PA KOLIČARJI NISO RABILI...

... NE DALEČ STRAN, SO NAMREČ ŽIVELI PRIDNI DRVARJI IN ZATO LEPO POSEKANIH DEBEL NI NIKOLI ZMANJKALO.

KOLIČARJI, PA NISO LOVLILI SAMO NA JEZERU. GOZDOVI OB BREGU SO BILI POLNI DIVJAČINE. VEČJI ULOV SO SPRAVILI V KOLIČE, MARSIKATERI MLAD VEPEL, PA JE KONČAL KAR TAM, KJER JE BIL UZET.

VSA DIVJAČINA, PA SE NI FUSTILA ZLANKA UJETI IN JE VČASIH BIL TREBA PREČEZ POJUMA, DA JE ZVER OBLEŽALA.

Tam najdemo strahotne strani. Petega septembra 1940, ko potem, ko so Hitlerjevi zasedli Francijo, je Gide pisal: «lagodisti se večerajšnjemu sovražniku ni strahopetnost, temveč modrost... Tisti, ki nasprotuje, nujno zaide v zanko. Z udarjati z glavo ob rešetke kletke? Bolje je ostati v središču, da bi manj trpeli od tesnobne jejniške celice.» Čez tri dni je Gide tešil sebe: «Če nam bodo jutri (česar se bo) odvzeli svobodo misli, ali vsaj svobodo izražanja misli, bom potrdil prepričati sebe, da bosta umetnost in znanost od tega izgubili manj kot od prevelike, čezmerne svobode. Tlačenje ne more ponizati najboljših ljudi, Kar pa za ostale ni važno. Naj živj zadušena misel!»

Prepričan sem, da se je Gide v času od 1930. do 1940. leta iskreno navduševal nad komunizmom. Hladno mu je na svetu in privlačevala ga je toplina delavskih mitinгов. Kot potevuh se je Gide grel ob tujem ognjišču. Spominj se njegovega govora na uličnem mitingu v predmestju Itejuji. Nikogar ni varal razen morda samega sebe.

1934. leta, po razgovoru s Gidom, je Roger Martin Gard zapisal: «Kako neprevidno in neumestno je pripisovati tolikišen pomen pristopu človeka, ki po svoji naravi ne more imeti čvrstih prepričanj, ki nikoli ni tam, kjer se je, in ki bi rekel, večerj za vedno zaustavil! Kljub iskreni in dobri volji se zelo bojim, da se bodo kmalu njegovi novi prijatelji razočarali nad njim...» Martin du Gard je dobro poznal Gideja, pa sem mu verjel. To pravim mirno in brez grenkosti, čas je najboljši zdravnik.

1935 leta je Gide pogosto prihajal k meni. Skupaj pripravljala protifašistični kongres pisateljev. Ko obujam spomine na tisti čas, bi bilo pač neumno in malodušno izreči iz njih senco šestdesetletnega metulja v pelerini, ki je v tistih časih držal «Kapitala», včasih pa Evriolda.

(Nadaljevanje sledi)